

hêviya gel

Sel: 2
Hejmar: 11
Cotmeh 1987

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELEÊN BİNDEST YEKBIN!

SEÇİMLER VE BURJUVA PARTİLERİNİN OYUNLARI

Özal, 6 Eylül referandum sonuçlarını alır almaz, erken seçim kararını açıkladı. Referandum sonuçları Özal'ın istediği gibi olmazsa da %50 oy fena sayılmazdı. Burjuva politikasının gereklerine göre ayakoyunlarını iyi oynadığında yeniden iktidarı almasına Özal'ın önünde bir engel yoktu. Bu nedenle Özal hızlı bir atığa geçti.

İlk hamleyi seçim yasasını değiştirmekle attı. Buna göre iktidarı elde tutmak için % 32-35 oranında oy yeterliydi. Ardından hemen seçim tarihini belirledi. Bunu yaparken İnönü'nünde onayını el altından aldığı sonradan ortaya çıktı. Özal bu ataklarla eski kurtların (Ecevit-Demirel) iki ayağını bir papuca kıstırdı. Bunları yaptıktan sonra dünya kamuoyuna en az diğerleri kadar "demokrat" olduğunu lanse etmek için sivri çıkışlara başladı. SHP'nin "bölücü" diye listede yer vermediği insanları ANAP listesinden aday gösterdi. Tüm bu olanlar kısa bir zaman dilimi içinde gelişirken, Anayasa Mahkemesi, bir parti istese dahi, önseçimsiz seçim yapılamıyacağı kararını açıkladı. Bu nedenle önseçim süresi de gözönüne alınarak seçimler 29 Kasım'a ertelendi. muhalefet partileri DYP ve DSP, seçimleri boykottan bahsederek Özal'a gözdağı vermek istedi. Ancak SHP bunun devleti ilgilendiren önemli bir olay olduğunu, bu nedenle, tüm kötü şartlara rağmen seçimlere katılacaklarını açıklayarak, ne kadar devletçi olduğunu, devletçilikle demokrasi arasındaki tercihi-

nin devleti korumaktan yana ağır bastığını bir kez daha kanıtladı.

Seçimler toz-duman içinde 29 Kasım'da yapılacak. Seçim sonuçlarının Türkiye ve Kürdistan halklarına yeni bir şey kazandırmayacağı şimdiden görülmektedir. Aynı ekonomi-politikayla emekçi kitlelerin sefaleti sürecek. Seçim süresince dondurulan zamlar seçim sonunda halkın önüne sunulacak. Baskı ve zulüm Kürt halkı ve Türkiye emekçilerinin üzerinden eksilmeyecek. Zindanlar boşalmayacak. Tüm bunlar ancak ve ancak faşizme karşı kitlelerin aktif mücadelesiyle kazanılacaktır. Çünkü bugün sahnedeki mevcut burjuva muhalefet partilerinin özgürlük ve demokrasi anlayışıyla emekçi yığınların ve Kürt halkının özgürlük ve demokrasi anlayışı arasında büyük farklar vardır ve bu gözler önündedir.

Örneğin; referandum öncesi, faşist generalleri kastederek, "Çankaya işgal edilmiştir" diyen Demirel DYP başkanı olur-olmaz Çankaya'nın yolunu tutarak Evren'e günah çıkardı. Gazetecilerin eski sözleri hatırlatması üzerine "ne zaman dedim" diyerek "dün dündü, bugün bugündür" mantığında bir değişme olmadığını ortaya koydu. Yine referandum öncesi, meydanlarda, Türkiye'de özgürlüklerin olmadığını söyleyen Demirel için yasakların kalkmasıyla tüm özgürlükler kazanılmış demektir. Sendikal haklar, cezaevleri, temel insan hakları, Kürdistan sorunu Demirel'in demokrasi anlayı-

şının sınırları dışındaydı. Çünkü, 24 Ocak Kararlarının mimarı Demirel'di ve O bunun faşist diktatörlük olmandan uygulanamayacağını biliyordu. Yine 1980 öncesi, "bu Anayasayla devlet idare edilmez" diyerek temel hak ve özgürlükleri kısmak isteyen, 1974 Afını anarşinin nedeni olarak gösteren hep Demirel değil miydi? Seçim yasası nedeniyle bu kadar yaygara koparan Demirel, buna benzer bir seçim yasasını 1978'de uygulamak üzere hazırlamamı? Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Şimdi insanlar

Demirel'in demokrasi yaygarasına inanacak kadar kör müdür?

Özal ile Demirel aynı maya ile mayalanmışlar da, diğerlerinin mayası daha mı iyi?

Hiç kuşku yok ki, Türkiye'de sosyal demokrat hareket de hiçbir zaman gerçek anlamda burjuva demokrat niteliğine kavuşamadı. Bugün de böyle bir nitelikten yoksundur. Türkiye'de demokrasi olayı (burjuva anlamda bile olsa) bir devlet sorunudur. Ve sosyal demokrat partiler de

Devamı sayfa 15'te

TSK'nin MK. bildirisi

SÖMÜRGEÇİ BURJUVA PARTİLERİNE OY VERMEMELİ ONLARI TEŞHİR VE TECRİT ETMELİYİZ

1 Kasım'da "erken genel seçimler" yapılıyor. Erteleme yaygaraları da var. Erteleme birşey değiştirmez.

Burjuva partileri, Kürdistan halkımıza karşı sinsi ama barbarca bir savaş yürüten Türk devletinde, hükümet etmek ve sözkonusu savaşı yönetmek için bizden yine oy istiyorlar.

Oysa yaklaşık 40 yıldır şu ya da bu gerekçeyle sömürgeci burjuva partilerine oy verildi. Biri diğerlerine tercih edildi. İnönüler, Bayarlar, Menderesler, Demireller, Ecevitler ve Özallar denendi. Ama ülkemiz ve halkımız bakımından dişe dokunur bir değişiklik olmadı. Aksine sömürgeci denetim mekanizması güçlendirildi. Her "yeni" gelen, bir öncekini "arattı." Ve böylesi dönemlerde askeri darbeler devreye sokuldu. Her gerici müdahale, Kürdistan'da, yeni bir kırım döneminin kapılarını araladı; burjuva demokrasisi çerçevesinde ele alındığında ancak iğreti sayılabilen insan hak ve özgürlüklerini yok etti; devrimci-yurtsever hareketi budadı. Kısaca bir verildiyse, on alındı. Burjuva partilerine verilen oylar, ülkemizin ve halkımızın varlığına karşı silah olarak kullanıldı. Seçimlerin körüklediği çatışmalar, yarattıkları tahribatlar ve ulusal birliğin önüne çıkardığı yapay engeller de, bize "kar" (!) kaldı. Dahası, sömürgeci burjuvazinin "yeni kurtarıcılar"la karşımıza çıkması için, gerekli olan ortam hazırlandı.

Devamı sayfa 5'te

FAŞİST TÜRK CUNTASI 7. YILINDA DAHA KİTLESEL EYLEMLERLE PROTESTO EDİLDİ

F.ALMANYA

Bu yıl F. Almanya'da ortak bir kampanya biçiminde yürütülen 12 Eylül faşizmini protesto etme çalışmaları birçok bölgesel eylemlerden sonra merkezi bir protesto yürüyüşüyle noktalandı.

12 Eylül günü Köln-Neumark meydanında toplanan binlerce kişi geçmiş yıllara göre daha bir coşkulu ve heyecanlı olarak sloganlar haykırdılar. Faşizmi bir kez daha lanetlediler. Bu arada Türkiye'li sol örgütlerin Kürdistan ve Türkiye'deki gelişmelerin etkisiyle daha derli toplu oldukları gözlemlendi.

Yürüyüş sırasına geçen örgütler, yürüyüş boyunca slogan atmada birbirine karşı saygılı davrandı ve ajitasyon ve propaganda da serbestlik, eylemde birlik şiarını pratiğe doğru bir biçimde geçirdiler. Yürüyüş Eberplatz'da bir mitingle sürdü. Türkçe, Almanca ve Kürtçe dillerinde ortak konuşmalar yapıldı. Nihat Behram birkaç şiir okudu. Sanatçılar Türkçe-Kürtçe türkülerıyla kitleyi coşturdular. Kürdistan ve Türkiye'deki zindanlarda incelemelerde bulunan F. Almanya milletvekili G.Christian hapiskenelerdeki gözlemlerini anlattı. Bu arada direnişte katledilen tutuklu ailelerinden Didar Şensoy'un sesinden bir kaset dinletildi. Miting birlik ve bütünlük içinde sona erdi. Mitinge 3000 civarında bir kitle katıldı. Eylemin en başarılı yönü, çok farklı ideolojik-politik görüşlere sahip örgütlerin tam bir güven havası ve işbirliği ruhu içinde hareket etmeleri oldu. Eylemi düzenleyenler: ATİF, AV. DEVGENC, DEVRİMCİ İŞÇİ, DİDF, İŞÇİ GERÇEĞİ, TKP-ML HAREKETİ ve TEVGERA SOSYALİST A KURDISTANE (TSK)- DK. Eyleme katılanlar: TDKP-L, Kurtuluş, Devrimci Kurtuluş,

Kawa. Bu örgütlerin 11 Eylül akşamı, çeşitli bölgelerde düzenledikleri meşaleli yürüyüşler de başarılı geçti.

Bu yılki 12 Eylül faşizmini protesto çalışmalarının en ilginç yönünü, ortak paneller oluşturdu. Yaklaşık 10 örgüt temsilcisi tek bir masa etrafında ve kitle önünde görüşlerini açıkladılar, birbirleriyle tartıştılar. Olgun bir hava içinde geçen paneller, demokratik ve eşitlik ilkelerinde tam bir gerçek demokrasi örneğini sergiledi. Bu kadar çok sayıda örgütün bir araya gelip tartışmaları ilk olarak görülüyordu. Ve bu nedenle kitlenin çok ilgisini çekti. İzleyicilerin de soru sordukları paneller, her örgüt açısından Türkiye ve Kürdistan sorunlarına somut cevaplar vermek zorunluluğunu getirdi. Bu arada en çok tartışılan ve ilgi duyulan konu, Kürdistan sorunu oldu. Ve tüm örgütler Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin dünü ve bugünü hakkında görüşlerini dile getirdiler.

Birlikte panel ve eylemleri düzenleyen örgütler, bu tür iş ve eylem birliklerini önümüzdeki dönemde de sürdürülme-

sini yararlı bulmaktadırlar.

Ayrıca aynı günde Feyka Kürdistan tarafından Köln-Ebertpatz'dan başlayan ve Neumark'ta sona eren bir yürüyüş düzenlendi. Bu yürüyüşe 2000'nin üzerinde kitle katıldı.

Sol-Birlik üyesi örgütler, bu yılki 12 Eylül protesto eylemlerine F.Almanya'da katılmadılar. Sadece çıkardıkları bildirilerle yetindiler.

Bu arada anti-faşist platform adı altında bir araya gelen, Av. Dev-Genç, Feyka Kürdistan, TSK-DK, Kıvılcım, Kurtuluş Yolu, BWK, Front, FAU-R, FAU-HD, Freunde des Kurdischen Volkes, Volkfront Gegen Reaktion, Faschismus und Krieg gibi Türkiye, Kürdistan ve F. Almanya örgütleri, Eylül ayı başında Türk faşizmini ve Türkiye ile FAC arasındaki işbirliğini teşhire yönelik almanca özel bir sayı gazete çıkardılar. Bu platformun çalışmaları da sürüyor.

F. Almanya Hêviya Gel Muhabiri

NORVEÇ

Norveç'te bulunan biz Kürdistanlı ve Türkiye'li (Kürdi-

tan Kültür Derneği, Kürdistan İşçi Derneği, Kürtlerle Dayanışma Komitesi ve Türkiye Kültür ve Dayanışma Derneği) 4 örgüt bir araya gelerek 12 Eylül'ü Protesto Komitesini kurduk.

Sömürgeci faşist Türk cuntasının iktidarı zorla gasp edilmesinin 7. yılında halklarımız üzerindeki zulüm ve işkenceyi protesto ettik. Yapılan toplantılarda diğer üç örgüt, arkadaşımızın önerisi olan, Türk Konsolosluğunun önünde nokta mitingi yapmayı "pravakasyon olabilir" diye kabul etmeyince, bizler, onların dışındaki diğer Kürdistanlı güçlerle tek başımıza 11 Eylül cuma günü Türk Konsolosluğunun önünde başarılı bir nokta mitingini yaptık.

Ayrıca biz 4 örgüt birlikte, afişleme yaptık, bildiri dağıttık. Ve 12 Eylül günü Oslo'nun merkezinde bir protesto gösterisi düzenledik. Büyük bir kitlenin katıldığı eylemde, Sosyalist Sol Parti'sinden Teo Koritznkys, 12 Eylül Komitesi adına da bir arkadaşımız birer konuşma yaptılar.

Alanda Kürtçe ve Türkçe

söylenen türkülerden sonra, derneğimiz folklor grubunun folklor gösterileriyle eylemimiz başarıyla sonuçlandı.

Ayrıca sömürgeci faşist cuntanın bir düzmece ve aldatmacası olan 6 Eylül referandumunun iç yüzünü açığa çıkarmak için Kürdistanlı ve Türkiyeli örgütlerle ortak bir bildiri çıkardık.

Halklarımıza ve Dünya kamuoyuna "demokrasiye bir adım daha atıldı" propagandasını yapan Evren-Özal çetesinin oyunlarını Norveç demokratik kamuoyuna anlatmaya çalıştık.

Norveç Hêviya Gel muhabiri

İSVEÇ

Bu yıl İsveç'te 12 Eylül protesto eylemleri örgütlerin katılımı ve birlikte iş yapma açısından geçen yıllara rağmen olumlu geçti. Örgüt sayısının çokluğuna rağmen eylemler sönük ve pasif geçti. Eylemlerin böylesine pasif ve sönük geçmelerinin birçok nedenleri vardı. Fakat bu nedenlerin içinde temel neden sayılabilecek, 12 Eylül Protesto Hazırlık Komitesi içindeki kimi Sol-Birlik taban derneklerinin tavrından kaynaklandı. Bunlar küçük hesaplarla Kürt Federasyonunu da yanına alarak böylesi pasif ve sönük eylem türlerini seçebildiler. Bunlar, daha önce resmi formaliteleri yerine getirdiklerini bir koz olarak diğer örgütlere karşı kullanmak istediler. Dayatma ve sekte tavrına rağmen, birçok örgüt yine sağduyulu davranarak, birlik ve beraberliği bozmamak için ellerinden gelen gayreti gösterdiler ve başladılar. Güçler bölünmedi.

12 Eylül günü saat 13'te Stockholm'ın merkezinde eylem protesto mitingiyle başladı. Platforma katılan tüm örgütler miting alanında yerlerini aldılar. Biz de Tevgera Sosyalist a Kurdistanê olarak, 4 parçadan 13 Kürdistanlı örgütün oluşturduğu "Komita Hekariya Rêxistinên Kurdistanî Yê Siyasetî Lî Swêdê" nin

kortejinde yerimizi aldık. Konuşmalardan sonra yürüyüş kolu toplanma yeri olan Gungstregorden meydanına yürüdü. Miting ve yürüyüşe katılan kitle, geçen yıllara nazaran az ve ölü idi.

Bu yılki 12 Eylül protesto eylemlerinin en olumsuzlarından birisi de, Türk Konsoloslukuna yürüyüşün ve mitingin yapılmaması idi. Her yıl protesto yürüyüşü Türk Konsoloslukuna kadar yapılırdı. Ve Konsolosluk önünde de bir nokta mitingi gerçekleştirilirdi. İşte bu yıl, bu yapılmadı. Stockholm merkezinde yapılan mitingin hemen 200-300 metre ötesinde bir parka gidildi. Sözümona, bu parkta İsveçlilere yönelik bir propaganda yapılacaktı. Bunu bir kültür festivaline dönüştüreceklerdi. O da tutmadı. Yürüyüşe katılan 400-450 kişinin dışında, kimse dönüp renkli festivale bakmadı bile. Böylelikle Sol-Birlik ve kimi yandaşları amaçlarına az da olsa ulaştılar.

DANİMARKA

12 Eylül Türk faşist diktatörlüğü, her yıl olduğu gibi bu yılda Kürdistan'da, Türkiye'de, Ortadoğu ve Avrupa'nın değişik ülke ve kentlerinde yığınsal olarak protesto edildi.

Bu yıl Danimarka'da ise, Kürdistanlı ve Türkiyeli demokrasi güçleri yaptıkları ortak eylemlerle 12 Eylülü bir kez daha protesto ettiler. Kürdistan Komitesi, 12 Eylül'ün protestosu için, Sol Birlik, İşçi Gerçeği ve Kurtuluşa çağrıda bulundu. Bu çağrıya Kurtuluşun cevabı olumsuz oldu. Nedeni ise, Kürdistan Komitesinin her eylemde onları çağurmaması ve Newroz çalışmalarına davet edilmeyişlerini gösterdiler. Diğer güçler, çağrıyı olumlu karşılayarak toplantılara katıldılar. Yapılan 12 Eylül platform toplantılarında, Türkçe, Kürtçe ve Danimarkaca bir bildirinin dağıtılması, 12 Eylül günü Türk Turizm Bürosu önünde Faşist Türk cuntasının protes-

to edilmesi, Radhus Plads alanına kadar yürüyüşün yapılması karara bağlandı. Daha sonraki toplantıda TKP Dayanışma Komitesinden biri de bu adla 12 Eylül Platformuna katılacağını birldirdi. Bizler Komite olarak, ancak siyasi bir örgütle imza atabileceğimizi belirttik. Buna ek olarak TKP'nin toplantılara zaten katıldığını ve Türkiye Dayanışma Komitesi'nin TKP ve Danimarkalılardan oluştuğunu özellikle belirttik. TKP ve TKSP'nin karşı çıması üzerine toplantıda olumlu herhangi bir sonuç alınamadı. Ancak biz Komite olarak Türkiye Day. Komitesinin bir sonraki toplantıya katılması durumunda, Komite olarak eylemi yalnız koyacağımızı belirttik. Daha sonraki toplantıda T.Day. Komitesinin imza atmayacağı belirlenmesi sonucunda görüş birliğine varıldı. Eylem gününden bir gün önce, İşçi Gerçeği, herhangi bir gerekçe göstermeden çekildi. Buna ilişkin olarak herhangi bir açıklama yapmadılar.

Türkiye Turizm Bürosu önünde başlatılan 12 Eylül protesto mitingi, 100 kişi civarında bir katılımı "kahrolsun faşizm, yaşasın enternasyonalist dayanışma" sloganlarını atarak, Rodhus Plats alanına kadar yürünüldü. Kürtçe, Türkçe ve Danimarkaca konuşmalarla mitinge son verildi.

Hêviya Gel Danimarka muhabiri

FRANSA

Bizler Tevgera Sosyalist a Kurdistanê TSK-DK, Av.DEV-GENÇ ve İşçi Gerçeği olarak Kuzey Kürdistan ve Türkiye cezaevlerindeki Açlık Grevi ve Ölüm Orucu eylemcileriyle dayanışmak için, Paris'te bulunan 20'ye yakın ilerici Kürt ve Türk örgütüne çağrı yaptık. İşler pratiğe gelince, sadece biz 8 örgüt kaldık. İlk olarak Saint Merri diye Paris'te bir kiliseye gittik ve orada açlık grevine başladık. 8 Saat sonra polis zorla bizi dışarı attı. İkinci günü CIMADA gittik, orası bu isteğimizi reddedince 20 Ağustos günü Parris'te bir işçi derneğinde açlık grevine oturduk. Açlık grevine katılan örgütler şunlardı:

Anadolu DER, Sosyalist, ADTT, Av DEV-GENÇ, TSK-DK, İşçi Gerçeği, İşçinin Sesi ve Kawa. Açlık grevimiz 9 gün sürdü. Açlık grevi boyunca, Fransız, Latin-Amerika, Kolombiya, İran, Irak vb. devrimci-demokratik örgüt ve kişiler bizleri ziyaret ettiler, dayanışma mesajlarını yolladılar. Fransız basını Kürdistan ve Türkiye'deki cezaevleriyle ilgili haber ve yazı yayınladı. Fransız TV'nu 3. kanalı grev yerimize geldi, bizleri ziyaret etti ve aynı akşam grevimizle ilgili bir haber verdi. Açtığımız imza kampanyası binleri aştı.

Didar Şensoy'un ölümünü protesto etmek için, biz 9 örgüt toplanıp karar aldık.

Devamı sayfa 13'te

GREVE DE LA FAIM A PARIS

Ces démocrates turcs veulent exprimer à Paris leur soutien aux prisonniers politiques qui, dans leur pays, exigent de meilleures conditions de détention. Ils ont été expulsés de l'église Saint-Merri, de la CIMADE et ont trouvé refuge rue d'Enghein. (Photo Jean Texier.)

Fransa ve ABD emperyalistlerinin

ÇAD'DAKİ YENİ SÖMÜRGEÇİLİK PLANLARI

Bugün Çad'da neler oluyor? Ara sıra Çad'daki olaylar kısmen de olsa basına yansıyor. Ama nasıl yansıyor ya da yansıtıyor? Özellikle kapitalist-emperyalist ülkelerin basın ve yayını bütün olaylarda olduğu gibi, Çad olaylarını da biliçli ve kasıtlı bir şekilde çarpıtarak dünya kamuoyuna sunmaya çalışıyor. Bilindiği gibi bu yayın ve basın merkezleri, uluslararası emperyalist tekellerin elinde ve hizmetindedir. Gelişen modern teknik araçlarla emperyalizmin propagandalarını yapıyorlar.

Son dönemlerde bu gerici emperyalist basına göre, Libya ve Özellikle onun lideri Muammer Kaddafi bağımsız Çad Cumhuriyeti'nin içişlerine karışıyor diye bir yaygara çıkardılar. Emperyalist güçler ve onların borazanı olan gerici basın, "Kaddafi doğrudan doğru askeri güçlerle Çad'a müdahalede bulunuyor" yalan propagandasına hız verdiler. Bu emperyalist ülkeler ise, kendilerini Çad Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını savunuyor, demokrat pozlara bürünüyorlar.

Devletlerin bağımsızlıklarından yana görünmek istiyorlar. Acaba Çad'da gerçek durum nedir? Talancı, işgalci emperyalistlerin dedikleri ne kadar doğrudur? Hayır, Çad'da gerçek durum emperyalist basının yazdığı, söylediği ve yansıtmak istediği gibi değil. Doğrusu, bunun tam tersidir. Çad konusunda, emperyalist ülkeler ve özellikle bu konuda Fransa ve ABD emperyalistleri, yeni sömürgecilik politikalarını örtbas edebilmek için, günümüzde basının ve yayının sahip olduğu teknik gelişmelerden faydalana-

rak dünya ilerici kamuoyunu aldatmak istiyorlar. Gelişmiş teknik olanaklarla Kurt kuzu postuna bürünüyor. Çad'daki tarihsel ve sosyal gelişmeleri gerçekçi bir gözle gözlemlediğimizde, gerçeklerin ne dün ve ne de bugün emperyalistlerin iddia ettikleri gibi olmadığı tüm çıplaklığıyla ortaya çıkıyor.

1894'Ten itibaren Fransa sömürgecileri Alman sömürgecileriyle anlaşarak, Çad'da sömürgeci egemenliğini kuruyorlar. Askeri işgale Çad'ın bütün zenginlik kaynaklarına el koyuyorlar. Bu durum 1935'e kadar devam ediyor. 1935'te Çad'ın paylaşımı üzerine leş kargaları gibi Fransa ile İtalya birbirine giriyorlar. İtalya, Çad'ın kuzey bölgesinden 150 km karelik olan AOZOU bölgesini Çad'dan ayırarak kendi egemenliğine almayı başarıyor. AOZOU bölgesinin halkı müsülman ve aynı zamanda Libya'ya boydan boya komşu. Çad'ın Güney bölgesinde oturan halkın büyük çoğunluğu ise, Hıristiyan.

Çad halkının yıllarca sömürgeçiliğe karşı verdiği zorlu mücadele sonucu, 1960 tarihinde Çad Cumhuriyeti kuruluyor. Sömürgeci Fransa, klasik sömürgecilik yöntemleriyle artık Çad'ı elde tutamayınca, bu kez de yeni sömürgecilik yöntemlerine baş vurdu. Çad halkı Fransa'nın yeni sömürgeci planlarına karşı, ayaklandı. 1966 Yılında birçok siyasi grup, yoğunluk ve aşiretleri Çad ulusal kurtuluş cephesi FROLINAT'da toplamayı başardı. FROLINAT, Çad halkından geniş bir destek ve sempati gördü. Sömürgecilerin planlayıp körüklediği 1979'daki başkent savaşında 10 bin üzerinde insan öldü. O kadarı da

sakat kaldı. Afrika Birliği Örgütü bu olaya müdahale etti. Siyasi çalışma yapan birçok örgütü uzlaştırıp yanyana getirdi. Birliğin gücünü gören Fransa, istemeyerek birlikle anlaşmaya oturdu. Bu anlaşmaya göre çok yakın bir zamanda Fransız birlikleri Çad'ı terk edecekti, 1980'de genel ve demokratik bir seçime gidilecekti. Tüm grupların içinde yer aldığı bir ulusal hükümet kuruldu. Genel seçimlere kadar kurulan geçici hükümetin başkanlığına Goukouni Wedde ve Askeri birliklerin başına da Hissene Habre getirildi. Seçim tarihi yaklaşınca, Hissene Fransız birlikleriye anlaşarak, tüm askeri birlikleri Çad'ın başkenti olan Djamena yakınlarına yerleştirdi. Bunun üzerine Başbakan da kendi emrindeki birlikleri Başkente doğru harekete geçirdi. İçsavaş yeniden kızıştı.

Emperyalizmin saldırıları karşısında darda kalan başbakan Wedde, bu sefer Afrika Birliği Örgütü üyesi olan Libya'dan yardım istemek zorunda kaldı. Bunun üzerine emperyalizmin uşağı olan Hissene Fransa'nın yanında ABD'den de ekonomik ve askeri yardım istedi. Fransa 1986 yılında uşak Hissene'ye

165 milyon dolar yardım etti. Bununla birlikte, Fransa doğrudan doğru kendi uçaklarıyla savaşa katıldı. Reagan da karşı devrimci UNITA, Kontras, Afganistan'daki gerici islam mucahitlerine vb. gibi karşı devrimci örgütlere yağdırdığı ekonomik ve askeri yardımı uşak Hissene Habre'yede yapıyor. Reagan'ın 1987 yılında Habre'ye yaptığı ekonomik yardım miktarının şimdiden 50 milyon doları geçtiği tahmin ediliyor.

ABD emperyalizmi ve onun başı Reagan, Libya lideri Muammer Kaddafi'nin Afrika ve Ortadoğudaki anti-emperyalist tavrından dolayı Çad'a daha da önem veriyor. Reagan, Fransız emperyalistleriyle birlikte uşak Hissene'nin yullarını eline almış. ABD ve diğer emperyalistler dünyanın her yerinde Hissene gibi uşakalar bulabiliyor ve onları kendi halklarına karşı kullanıyorlar.

İşte Çad'daki tarihi ve toplumsal gelişmenin, bugün vardığı durum ve izlediği seyir bu. Emperyalist güçler bunu çarpıtmak istiyorlar. Fakat güçleri tarihi gerçekleri çarpıtmaya yetmeyecek. Ve en önemlisi emperyalizme karşı verilen ulusal kurtuluş savaşlarını durduramayacaklar, dağıtamayacaklar. Bugün sömürgeçiliğin her türlü vahşetini günlük yaşamının her alanında hiseden, gören ve bizzat yaşayan Kürdistan halkı, Afrika'nın her yerinde ve Çad'daki anti-emperyalist güçlerle dayanışma içindedir. Libya lideri M. Kaddafi'nin anti-emperyalist tavrını sonuna kadar destekleriz. Çad ve tüm Afrika halkı er-geç kendi ülke ve kıtalarını kan emici — barbar emperyalistlerden temizliyeceklerdir.

Baştarafı sayfa 1 'de

İşte bugün de, bu "senaryo" nun yeni bir parçasıyla karşı karşıyayız. Bu kez, denenmiş kimi eski "kahramanlar" ı ve babasını aratmadığı her halinden belli olan oğul İnönü'yü denenmemiz isteniyor. Ve yine "demokrasi" adına! .

**"TARİHİN TEKERRÜR" ETTİRİLMESİNE
DUR DEMENİN ZAMANIDIR ONURUMUZA
SAHİP ÇIKMALI VE AÇIK TUTUM ALMALIYIZ**

Dünün muhasebesini yapmak zorundayız. İkincisi ve daha da önemlisi, bugünü biçimlendiren şartlar, dünden çok daha değişik. Dün ekmeğimize elkoyanlar, "demokrasi" vaadlerine karşılık ancak aynı ekmeğimizin kırıntılarını bize reva gördüler. Bugün ise, aynı vaadlerle kanımız ve canımız isteniyor. Açlık, sefalet, kan ve zulüm bize reva görülüyor.

ANAP'ından SHP'sine hangi burjuva partisi hükümet ederse etsin, esasta değişen bir şey olmayacak. Kürdistan, bugünkü orman yasalarıyla yönetilmek istenecek. Sömürge valisi görevini sürdürecektir, örgütlenmekte olan kontralar güçlendirilecek, silahsız-savunmasız halkımıza dayatılan savaş devam ettirilecektir. İşte, "tarihin tekerrür"üne evet demek, diğer bir deyişle sömürgeci burjuva partilerine oy vermek, bu politikayı onaylamak demektir. Burjuvazinin değirmenine su taşımak, ona güç vermek demektir. Bunu kavramak için, düne bakmak ve bugünü yaşamak yeterlidir.

Ruhunun gıdasını burjuva kuyrukçuluğundan alan kimi sol çevreler, bunu anlamakta "güçlük" çekebilirler. Hatta bazıları ayuka çıkan hain gerekçelerle, bu iş için çağrı çıkarabilirler. Böylelerini tanıyın, fakat onlara kanmayın. "Tarihin tekerrür" ettirilmesine karşı koymanın tam zamanıdır. Onurumuza sahip çıkmak, varlığımıza saygılı olmak, "Anayasa" ve referandum oylamasındaki geleneğimizi korumak, daha da yaygınlaştırmak ve sömürgeci faşist düşmana karşı açık tutum almak gibi tarihsel bir görevle karşı karşıyayız

**İŞÇİLER, EMEKÇİLER
YİĞİT KURDİSTAN HALKI !**

Dünya kamuoyunun gözleri Kürdistan'dadır. Düşmanın dayattığı vahşete, sürgün ve kırımlara rağmen, boyun eğmediğimiz görülüyor. Vatanın bağımsızlığı ve özgürlüğü için yürütülen direniş, bunu daha bir anlamlı kılıyor; eli kanlı Türk devletini tedirgin ediyor. Ancak Kürdistan sorununun kazandığı yeni boyutlarda, hayatın her alanında düşmanla açık bir kavgaya girmek gerekiyor.

İşte, 1 Kasım "seçimleri", bu kavganın önemli bir halkasıdır. Koşullar ne denli ağır olursa olsun, bu bir fırsattır. Bu fırsatı, yerinde değerlendirmek; burjuva partilerine oy vermemek, onları teşhir ve tecrit etmek gerekiyor.

Bu, sömürgeci Türk devletinin Kürdistan halkımıza dayattığı savaş politikasını onaylamadığımız ve bu politikanın karşısında saf tuttuğumuz anlamına gelecektir. Türk devleti böyle bir tokatı hak etmiştir. Bu tokatı atma fırsatını kaçırmamalıyız.

Yine bu, sömürgeci burjuvazinin saflarında yeni bozgunlara yol açacak, düşmanın demagogilerini daha bir açığa çıkaracak ve dünya kamuoyuna ileticek yeni bir mesaj niteliğini taşıyacaktır.

Ve yine böyle bir tutum, ulusal kurtuluş mücadelemize güç katacak, ona yeni manevra imkanları sağlayacak; Türkiye işçi sınıfı nezdinde demokrasi mücadelesinin eksenini bir kez daha bilince çıkaracak ve burjuva kuyrukçuluğunda ayak diretenleri hüsrana uğratacaktır.

Burjuva partilerine oy vermemek, onları teşhir ve tecrit etmek için ileri! .

**Tevgera Sosyalist a Kurdistanê
Merkez Komitesi**

**DIVÊ EM DENGÊN XWE NEDIN
PARTİYÊN BURJUVAZİ
YÊN KOLONİYALİST**

Weki ku têt zanin dı 1 ê meha 11-an de lı Tırkiyê hılbıjartına (seçima) gıştı çêdibe. Dıbe ku ev tarih çend meh paşta ji bêt avêtin, lê disan ji tışt nayın guhartın.

Partiyên burjuvazi yê kolonyalist lı dij gelê me şerêki barbar û xwinxwar dajon. Dixwazın dı dewleta Tırk de disan ci bıgrın û ji bo vê yekê ji me deng (rey) dıxwazın û vê şerê barbar ku lı dij gelê me tê dayin, hin bı hoviti û barbari bîdominın.

Halbû ku, bû 40 sal ın, ku bı van dek û dolaban em dengê xwe dıdın van partiyên burjuvazi yê kolonyalist. Yek ji ya dın hat tercih kırın. İnönü, Bayar, Menderes, Demirel, Ecevit û Özal yek bı yek hatın cerbandın. Lê ji bo welat û gelê me, tışteki nehat guhartın. Tam zıdê wê roj bı roj mekanizma kolonyalizmê hin ji lı ser ax û gelê me bêtir û zortir bû. Her ên "nû" yê ku hatın, ên kevn dı siya xwe de hiştın. Heft pin lı gora wan xıstın. Dı demên weha de darbeyên eskeri dıxın devrê. Her mudaxelekê paşverû, lı Kurdistanê rê û dergehên jenosit û qetliaman vedıke; dı demokrasiya burjuvazi de ew piçek mafê mırovahi û

azadiyê ku heye ji ji navê radıkın. Hereketên şoreşger û welatparêz ji holê belav dıkın. Bı kurti ger mafek bêt dayin, deh ji navê radıbın. Ew dengên (reyên) ku em dıdın partiyên burjuvazi, lı dij hebûna welat û gelê me weki sileheki têt bıkarın. Kara hılbıjartınên (seçimên) wan ew ın, ku dûbendi û tehribatên mezin dıxın nav gelê me. Lı pêş yekitiya netewi gelek diwar û bend tên çêkırın. Xıravtırın ev e, ku burjuvazi yê kolonyalist, imkanên derxıstına hin "qehreman û rızgarixwazên nû" tinın pêş me.

İro ji, weha senaryoyekê nû lı pêş me ye. Evcar ji, ji wan "qehremaneki" nehatiye cerbandın, ê ku heft pin lı gora bavê xwe xıstı ye, kurê İnönü derxıstına pêş. Lê divê neye ji birkırm, ku ev yek ji disan lı ser navê "demokrasiyê" têt kırın!

**NIHA DEMA RAWESTANDINA "TEKERRÛRA"
TARİHÊ YE DIVÊ EM ŞEREF A XWE BİPARÊZİN
Û TEWRÊ ME VEKİRİ BE!**

Divê em Muhaseba doyin bıkın. Ya duyemin û ya heri giring ji ew e, ku şert û rewşên iroyin, ji yê doyin gelek cûda û guhartine. Do bı navê "demokrasiyê" dest dıdan ser nanê me, lê, bı tenê keriyek (pariyek) nan ji me re rewa dıdıtın. İro ji, bı eyni metod û dekan, xwina laşê me, ji me têt xwestın. Ji me re bıçiti, belengazi, xwin û lêdan rewa têt dıtın.

Jı ANAPê heta SHPê, kê dıbe hukümet bıla bıbe, dı bingehê xwe de tışteki neye guhartın. Dê disan bıxwazın Kurdistanê bı qanûnên daristanê yê iroyin bıdın idare kırın. Waliyê kolonyalist dê wezifê xwe bıdomine, rêxıstına Kontirgerilla hêtir bêt kırın, ev şerê ku lı dij gelê me yê sivil ê bêçek domdıke, dê bêt domandın. Ev ji diyar e, ku mırov ji "tekerırûra tarihê" re erê dibêje; dengê xwe dıde partiyê burjuvazi yê kolonyalist û vê politika wan ya barbar qebûl dıke. Ev av ji aşa burjuvazi re têt kışandın. Wê bı qıwet dıke. Ji bo ku mırov vê yekê fam bıke, divê mırov lı pey xwe mêzeke û jiyana iroyin bıbine. Ev bes e.

Ew hınek hêzên çepên ku vitamin û bakûta ruhê xwe, ji burjuvazi û dûvıka wê dıgrın, dıbe, ku bı vê rasti yê fam nekin û "piçek" zehmetiyan bıkışın. Heta hınek hene, ku ji vê xaynetiyê re dıbe ku bang ji derxın. Yê weha nasnekin, lê, bı wan nexapın. Niha dem, dema rawestandına "tekerrûra

Dumahik रुपel 14-an de

TUTUKLULARLA DAYANIŞMAYI YÜKSELTELİM!

Devleti silah zoruyla ele geçiren faşist generaller, kitlesel tutuklamalarla işe başladılar. Türkiye ve Kürdistan'da kurulan faşist toplama kampları, kısa sürede, ilerici, devrimcilerle dolup taşı. Var olanlar ihtiyaca cevap veremeyince, cunta, yenilerini inşa etmeye başladı. Faşizmin geliştirdiği sektörlerden de biri budur. Çok değişik tipte özel cezaevlerinin yapımı bugün de devam ediyor.

Buna paralel olarak, CIA'nin modern işkence laboratuvarları, uzmanlarıyla birlikte Türkiye'ye taşındı. CIA uzmanları, Türk meslekdaşlarıyla, en etkili işkence yöntemlerini tartıştılar. Çalışma alanlarına ilişkin, geçmiş deneyleri gözden geçirdiler. Politik tutukluları etkisizleştirmenin, kısmen imha etmenin planlarını yaptılar. Bu konuda "bilimsel sempozyum"lar düzenlediler. MİT ve Kontr-gerilla bünyesinde, özel kadrolaşmaya gittiler. Kısaca faşist rejim, bu alanda yeniden organize olmayı her şeyin başına aldı.

Faşist Türk ordusunun devleti ele geçirmesinden bu yana yedi yıl geçti. Resmî kayıtlar, şu ana kadar gözaltına alınan insan sayısının, çeyrek milyon üzerinde olduğunu gösteriyor. Bu rakam aynı zamanda, rejim karşıtı olan, bu çok değişik toplum kesitinden insanların tümünün işkence gördüğü veya cezalandırıldığı anlamına geliyor.

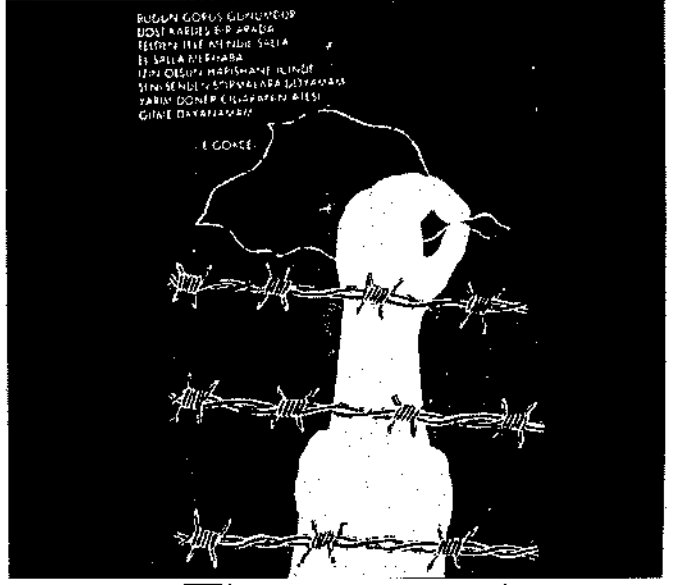
Faşist rejim, bütün bu insanları, neden gözaltına almış, tutuklamış ve işkenceden geçirmiştir? Bu artık herkes tarafından biliniyor. Ulusal ve sosyal uyanışın boyutlandığı ve burjuva egemenlik sisteminin tehlikeye girdiği her ülkede, burjuva devletinin bekçisi olan ordu, tüm gücüyle kitlelere saldırtılır. Ve geniş kitleler devletin azgın terörü altında ezdirilmek istenir. Zindanlara kapatılan tutuklular, teslim alınmak, pişman edilmek

in en iğrenç işkence metotlarıyla sindirilmeye çalışılır. Türkiye ve Kürdistan'da da yapılan budur.

İki yüz elli bini aşkın insan gözaltına alınmış, uzun gözaltı süresi içerisinde, işkence tezgahlarından geçirilmiş, ve büyük bir çoğunluğu düzmece polis ifadeleriyle tutuklanmıştır. Kitle katliamları aynı oranda değilse de, Türkiye'de devletin estirdiği terör, sistemleştirdiği işkence mekanizması, Hitler faşizmini aratacak düzeydedir. Bir insana dışkısının yedirilmesi, günlerce elektirik şokunun altında susuz bırakılması, aylarca tecritte yaşamla bağlantısı kesilerek, işkence çığlıklarının dinletilmesi, Türk faşizminin insanlığa karşı işlediği suçlardan sadece birkaçıdır. Özellikle bizzat işkenceye uğrayan kişilerin ağzından sınırlı da olsa ilerici basına yansıyan işkence olaylarının ne denli tüyler ürpertici olduğu, kamuoyu tarafından az da olsa biliniliyor.

Faşist rejimin politik tutuklulara karşı işlediği suçlar, salt işkenceyle açıklanamaz. İşkence, uygulanan zorun sadece bir yönüdür. Aynı zamanda yargılama sisteminin de dünyada var olan hiçbir hukuk sistemiyle uzlaşır yanı yoktur. Bu konuda en temel haklar, bilinçli olarak çiğnenmiş, insanlar işkence altında zorla imzalatılan ifadelerle idama gönderilmiş, onlarca yıllık cezalara çarptırılmıştır. Rejimin, askeri, devlet güvenlik vb. isimlerle tanımladığı mahkemeler, sadece bir ceza biçme kurumu olarak var olmuşlardır. Davalar hakkında kararlar, daha önce sıkıyönetim komutanları ve MİT başkanları tarafından verilmiştir. Bu anlamda yargı, salt bir formalite olmak üzere öteye gitmemiştir.

Ancak faşist rejimin, tüm bu insanlık dışı tutumları, hedeflenen amaca ulaşmaya yetmemiştir. Politik tutuklu-

lar, bütün hain planları, akıl dışı zorbalıkları ve çılgınlıkları boşa çıkarmışlardır. Zindanlar, yedi yıllık onurlu bir direnişin kaleleri olmuştur. Faşist cunta, her saldırısında, politik tutukluların direnişyle karşılaşmıştır. Onlarca devrimci, onurlu yaşamı teslimiyete yeğlemiş, ölümü korkusuzca kucaklamıştır. Ve politik tutukluların bu 7 yıllık kararlı direnişleri ilerici insanlığa değerli bir miras olmuştur.

Politik tutuklularla, rejim arasındaki kavga bitmemiştir. Bugün Evren-Özal rejiminin "demokrasi" çığlıkları arasında, kavga giderek kızışıyor. Denilebilirki, son üç ayda bu kavga doruk noktasına varmıştır. Haziranda Diyarbakır'da, Temmuz başında Sağmalcılar'da başlayan ve dalga dalga Eskişehir, Gaziantep, Metris, Bursa, Antalya, Malatya, Elazığ, Bartın, Erzurum ve Antakya cezaevlerine yayılan açlık grevleri ve direnişler, Türkiye'de önemli yankılar yaratmıştır. Açlık grevleri, ilerici-devrimci kamuoyundan aktif destek görmüş ve değişik erkinliklerle olaylar kamuoyuna yansıtılmıştır. Açlık grevlerini destekleyen etkinliklerden birinde, polislin saldırısı sonucu, politik tutukluların aktif savunucularından Didar Sensoy katledilmiştir.

Politik tutuklular, direnişlerinde, politik tutukluluk hakkının tanınmasını, askeri cezaevlerinin boşaltılmasını, tek-tip elbise uygulamasına tüm cezaevlerinde son verilmesini, askeri mahkemelerin kaldırılmasını, savunma hakkının kısıtlanmamasını, cezaevi içindeki yaşam koşullarının düzeltilmesini vb. talepler ileri sürmüşlerdi. 30-40 günleri aşan toplu açlık grevleri rejime geri adım attırılarak, önemli haklar kazanıldı. Örneğin, Metris cezaevinde 30 günü aşan açlık grevi sonucu şu haklar alındı:

Dava ortaklarının biraraya getirilmesi, avukatlarla görüşmelerin dinlenmemesi, telefonların kaldırılması, görüşün açık olması, daktilo, karbon kağıdı ve benzerlerinin alınması, ziyaretlerin uzatılması, tam gün havalandırmanın açık olması, yemeklerde kalite ve miktarın artması, radyo, teyp ve her türlü müzik aletlerinin alınması, resim, müzik, tiyatro çalışmaları ve kütüphanenin siyasi tutukluların denetimine verilmesi. Hastahaneye sevk edilen hastalarla ciddi ilgilenilmesi, ilaçların idarece verilmesi, diyetli hastalara dışardan aileler tarafından getirilen yiyeceklerin verilmesi, koşullara ocak verilmesi, kelepçelerin önden vurulma-

Devamı sayfa 14'te

Federal Almanya'da yayınlamakta olan AL KARAMA Kurdistanî Tevgera Sosyalist a Kurdistanê (TSK) Genel Sekreteri K. SALEH YOLDAŞ ile yaptığı söyleşinin Türkçesini yayınlıyoruz.

Hâviya Gel Redaksiyonu

TSK Genel Sekreteri K. Saleh Yoldaşla BİR SÖYLEŞİ

SORU: 12 Eylül 1980'de iktidarı ele geçiren faşist cunta, neden Türkiyeli ve Kürdistanlı örgütleri tasfiye etti?

CEVAP: Faşist diktatörlüğün Kürdistanlı ve Türkiyeli örgütleri tümüyle tasfiye ettiğini söyleyemeyiz. Ancak Kürdistanlı ve Türkiyeli örgütlerin, faşizm karşısında hazırsızlık yakalandıkları, ağır darbeler yedikleri, hatta düzenli geri çekilmeyi bile başaramadıkları bir gerçek. Bunun nedenleri ise, çok ve çeşitli. Fakat belirleyici olan nedenler, Kürdistanlı ve Türkiyeli devrimci-yurtsever örgütlerin ideolojik, politik ve örgütsel yetersizlikleriydi.

SORU: Türkiye'de Kürt ulusal hareketinin mevcut olan bir ulusal bilince dayandığı söylenebilir mi? Yoksa öncelikle bu bilincin oluşturulması mı gerekiyor?

CEVAP: Kürt ulusal hareketinin belli bir ulusal bilincin ürünü olduğuna kuşku yok. Çünkü Kuzey (Türkiye) Kürdistan'ındaki ulusal hareketin kökleri, hareket belli aralıklarla kesintiye uğratılmış olsa bile, tarihin derinliklerine uzanıyor. Şeyh Sait, Dersim, Ağrı ve Koçgiri ayaklanmalarının direniş geleneğini devralmış bulunuyor. Ayrıca ülkemizin diğer parçalarında sürdürülen kurtuluş mücadeleleri ve ekonomik-sosyal yapıdaki

değişmeler de, Kuzey Kürdistan'daki ulusal bilinçlenmeyi etkiledi, etkiliyor. Günümüzde ise, çok daha hızlı bir bilinçlenme süreci yaşanıyor. 12 Eylül öncesinde Diyarbakır ve Ağrı gibi önemli şehir merkezlerinde, Batman ve diğer birçok kasabada devrimci-yurtsever adayların, burjuva partilerinin tüm entrikalarına karşın belediye başkanlıklarına seçilmeleri, parlamento seçimlerinde kitlelerin ulusal duygularına hitap eden kimi bağımsız (partisiz) adayların aldıkları oylar, faşist rejimin "Anayasa" oylamasında Kürdistan'da yediği şamar, sömürgeci zor ve vahşet eşliğinde dayatılan "köy Koruculuğu"na karşı halkımızın ezici bir çoğunlukla direnmesi vb. örnekler

bu hızlı bilinçlenme sürecinin göstergelerini oluşturuyor. Ancak mevcut bilinçlilik, henüz sömürgeci boyunduruğa karşı kitlelerin siyasal bir başkaldırısına dönüştürülebilir düzeyde değil. Ki, ülkemiz koşullarında öyle bir aşamaya, ancak zorlu bir savaşım süreçlerinden geçilerek varılabilir.

SORU: Kuzey Kürdistan'da kapitalizm öncesi ekonomik-sosyal ve ideolojik yapının rolü nedir?

CEVAP: Kürdistan'da egemen üretim biçimi kapitalizmdir. Kapitalizm öncesi biçimler hala kalıntılar halinde varlıklarını sürdürüyor ve yer yer kapitalist üretim biçimiyle yan yana bulunuyor. Bu bakımdan ekonomik, sosyal ve siyasal yapıda kapitalizm-öncesi kalıntıların belirli etkilerini görmek mümkün. Ancak bunlar belirleyici değil, etkileyicidir. Ağalık, şeyhlik, dedelik ve aşiret gibi kurumlar da, değişime uğramış ve büyük ölçüde çözülmüşlerdir. Bunların bir kesimi, fonksiyonlarını yitirirken; diğer kesim de, sömürgeci finans kapitalin "feodal kafalı" yerli mütefikleri haline gelmişlerdir.

SORU: TSK Kürdistan'ın kurtuluşu için nasıl bir strateji öneriyor?

CEVAP: Tevgera Sosyalist a Kurdistanê, Kürt ulusunun önünde bulunan tarihsel devrim aşamasını, ulusal demokratik devrim olarak belirlemiştir. Ulusal çelişkinin tayin edici olduğu bu aşamada devrimimizin stratejik hedefi, sömürgeci boyunduruğa son vermek, Türk sömürgeciliğini ve emperyalizmi kırmak, Kürdistan'da bağımsız, özgür ve demokratik bir toplum yaratmaktır.

Devrimimizin stratejik hedeflerini belirleyen somut tarihi koşullar, bugünkü iktisadi ve sosyal şartlar, aynı zamanda onun gelişme yolunu da belirliyor. **Ülkenin** kurtuluşu için yaşanan bir örgüt bakımından birincisinin (yani stratejik hedeflerin) belirlenmesi ne kadar zorluyorsa, onunla diyalektik bir bağ içinde bulunan mücadele biçiminin de net bir biçimde ortaya konması o kadar zorludur. Çünkü devrimin gelişme yolu, devrimci eylemin örgütlenmesi için gerekli bir pusula niteliğindedir.

Kürt ulusunun varlığını inkar eden, tarih boyunca Kürdistan'daki en ufak ulusal kıpırdanışı kanla bastıran sömürgeci Türk devleti, bugünde ülkemizde kaba kin ve öfkeye yeni yeni sürgünlerle yanıt veriyor, silahsız-savunmasız halkımıza dayattığı vahşet ve saldırıları uzun vadeli bir savaşa dönüştürmeye çalışıyor. "köy Koruculuğu" nun "Özel Harekat Timleri" ile takviye edilmesi ve yetkinleştirilmesi, "Toplu Köyler" adı altında yeni toplama kamplarının oluşturulması, İspanya-Bask, Fransa-Korsika, İngiltere-İrlanda tartışmaları, bu ülkelerde yıllardır süren savaşımın deneyimlerinden yararlanma ve bunların sömürgeci bölge devletlerinin deneyimleriyle birleştirilerek elden geçirilmesi çalışmaları vb., bunun için yapılmakta olan hazırlıkları gösteriyor. İşte, bu günü dünden

gören Hareketimiz, işçi sınıfı biliminin kitlelere götürülmesinde, sömürgeciliğe, faşizme ve emperyalizme karşı savaşımında her türlü mücadele araçlarından yararlanmayı, onları ustaca kullanmayı ve gerilla savaşına dayalı uzun vadeli bir halk savaşımını örgütlemeyi önüne temel bir görev olarak koymuştur. Bugün de bunun hazırlığı içindedir.

SORU: 15.08.1984 Tarihinden itibaren Kuzey Kürdistan'da silahlı mücadele yürüten PKK, Türk ve yabancı ajanslarda sözü edilen tek partidir. PKK gerçekten ne kadar güçlüdür ve öbür Kürt örgütleri - silahlı mücadeleyi savunan TSK dahil olmak üzere — neden en azından PKK tarafından kurulan ERNK'ya katılmıyorlar? Ve PKK'sız bir kürt cephesi düşünülebilir mi?

CEVAP: PKK illegal bir örgüttür. Bu bakımdan, nicel gücü konusunda belli bir sayı vermek mümkün değildir. PKK'nın kitlesel bir karakter kazanan başlıca Kürdistanlı örgütlerden biri olduğu söylenebilir. Ayrıca PKK'nın, Ağustos-1984'den buyana halkımıza dayatılan sömürgeci-faşist vahşete karşı, — yanlış ve eksikleriyle birlikte — belli bir silahlı mücadele yürüttüğü doğrudur. Bunu kabullenmek ve PKK'nın düşmana yönelen eylemlerinin altında "karanlık bir el" ya da bir bit-yeniği aramamak gerekir. Ne ki bunlar, örgütümüz de dahil silahlı mücadeleden yana olan ve sözde silahlı mücadeleyi kabul etmelerine rağmen pratikte ona karşı olan güçlerin, ERNK içinde yer alması; ya da PKK'nın da içinde yer alacağı bir başka cephede birleşmeleri için yeterli değildir. Çünkü Kürdistanlı örgütler arasında, birbirlerini ve kendisi dışındaki güçleri kabullenmeme ve sindirmeme eğilimleri hala çok güçlüdür. Bu eğilimler aşılabılır ya da törpülenebilirse, PKK ve reformist güçlerin de içinde yer alabileceği ulusal ve demokratik bir cephenin örülmesi pekala mümkündür. Ancak hemen belirtelim ki bu, sanıldığı kadar kolay değildir. Fakat görev, bu zor olan işi başarmak için özveride bulunmaktır.

SORU: Görgütanıkları, Kürt halkının çok sıkı bir kontrol altında tutulduğunu ve tamamen tedhiş edlip korkutulduğunu söylüyorlar. Bu, Kuzey Kürdistan'da başlatılan silahlı mücadelenin erken başlatıldığı; yani halkı ideolojik ve örgütsel olarak yeteri kadar sömürgeci vahşete karşı önlemlere hazırlamadan başlatıldığı anlamına gelmiyor mu? Gelişen aşamada kendisini dayatan görev nedir?

CEVAP: Bu, bir anlamda doğrudur. Ancak **gelin** noktada artık, bu ve benzeri tartışmaların yararı yoktur. Ayrıca baskı ve vahşet, Kürdistan halkımız açısından yeni bir olay değildir. Bugünkü sorun, Ağustos-1984'ten buyana şu veya bu biçimde sürdürülen direnişin sorguladığı sonuçlardan ders çıkarmak, eli kanlı düşmana karşı mevzilenmek ve yaşanan süreç uygun taktiklerle mücadeleyi geliştirmektir.

İşte bu durumu değerlendiren TSK, bir yan-

dan ülke zeminindeki siyasal çalışmasını geliştirmeyi ve diğer yandan Türk devletinin hayat damarlarına yönelmeyi, döneme denk düşen bir görev olarak önüne koymuştur. Ve bunun çalışması, hazırlığı içindedir. Türk devletinin önemli ekonomik ve askeri tesis ve üslerine yönelik askeri eylemlerimiz, hem sömürgeci devletin halkımıza dayattığı terör ve saldırılara karşı birer yanıt olacak, hem onun otoritesini sarsacak, onu zayıflatacak, hem de halkımıza güven verecek ve silahlı propaganda işlevi görecektir.

SORU: PKK diğer Kürt örgütlerinin ulusal meşruiyetini inkar ediyor ve bu nedenle kendisine bu örgütlerle, hatta yabancı ülkelerde bile fiziki zor dahil olmak üzere, savaşma hakkı veriyor. Aynı zamanda PKK sempatanları, başka örgütlerin güçleri yettiği anda onlara aynı şeyleri yapacaklarını söylüyor. Siz buna ne diyorsunuz? PKK'nın bu tutumu, kapitalizm-öncesi norm ve davranış biçimlerine bağlı olan köylülüğün ideolojik gelişme düzeyi ile izah edilebilir mi?

CEVAP: Önce şunu belirteyim ki, PKK dışındaki Kürdistanlı örgütlerin, "güçleri yettiğinde" PKK'ya karşı, aynı şiddet yöntemlerine baş vurabileceklerine inanmıyorum. Hem başta hareketimiz olmak üzere birçok güç, PKK'yı yurtsever bir örgüt olarak görüyor. Onunla karşılıklı saygı ve eşitlik temelinde dostça ilişkiler geliştirmek istiyorlar. PKK'nın bu konuda bilinen yönelimine rağmen!... Ancak bazı örgütlerin ve özellikle Kürdistanlı reformist güçlerin, PKK'yı, kabullenmedikleri, sindiremedikleri, hatta onu tecrit etmek, gammazlamak ve farklı yöntemlerle de olsa tasfite etmek istedikleri de bir gerçek.

İkincisi, PKK'nın şiddeti yurtsever konumlarda bulunan güçlere karşı bir egemenlik aracı haline getirmesine ilişkin tavrını, buna davetiye çıkaran diğer bazı "politik tutumları", sadece "kapitalizm-öncesi norm ve davranış biçimleri"nin şu ya da bu toplumsal kesimdeki yansımalarıyla izah etmek pek gerçekçi olmaz. Çünkü Kuzey Kürdistanlı örgütler, ağırlıklı olarak geri de olsa kapitalist bir sosyal yapı içinde şekillendiler. Ama bu anlayışların, amansız bir sömürü ve baskı altında tutulan toplumumuzun, ekonomik, sosyal, politik ve kültürel gerliğinden; sözkonusu örgütlerin sınıfsal ve siyasal yapılarında sayıtlanmayacağı da bir gerçek. Bu bakımdan, doğru olan sözkonusu yönelimlerin kaynaklarını, çarpık, bağımlı kapitalist gelişmenin, ağır sömürü ve baskının biçimlendirdiği toplumsal yapının yanısıra, kökleri tarihin derinliklerine kadar uzanan örgütlerarası sorunları yapısında derinleştiren ve geliştiren Kürdistan'daki devrimci sürecin birikimlerinde aramaktır.

SORU: Son zamanlarda islami akımların faaliyetleri üzerinde yoğun bir tartışma var. İslami grupların Kürdistan'daki rolü nedir? Bu gruplarla ya da bazılarıyla işbirliği yapılabi-

lir mi? İran deneyiminden çıkarılacak dersler var mıdır?

CEVAP: Türkiye'de islami akımların faaliyetleri üzerine yoğun bir tartışmanın olduğu doğrudur. Ama tartışmaları yönlendiren, biz-zatihi faşist rejimin kendisidir. Çünkü devlet çarkına yönelen Humeyni yanlıları hariç, islami grupların büyük çoğunluğunun ipleri, yerli ve yabancı finans kuruluşlarının elindedir. "Rabita" olayı, bu bakımdan somut bir göstergedir.

Diğer yandan, Humeyni yanlıları dahil, anılan tarikatların, Kürdistan'da da yoğun bir faaliyet gösterdikleri ve özellikle burjuva milliyetçi çevreler arasında örgütlenmek istedikleri doğrudur. Ancak ne Humeyni yanlılarının ve ne de diğer tarikatların, Kürdistan devrimci-yurtsever hareketi karşısında alternatif olma şansları yok. Fakat bu nesnel gerçeklikler, sorunun hafife alınması anlamına gelmez, gelmemelidir.

Bugünkü faşist iktidara karşı olan islami akımlarla, sınırlı bazı konularda işbirliği yapılabilir. Ama Türkiye koşullarında faşizme karşı savaşımı, demokrasi için mücadeleden soyutlamak olanaksızdır. Bu nedenle, kiminle ne biçimde ve nereye kadar birlikte yürünebileceğinin bilinmesi, özellikle önemlidir. Örneğin, eğer şu ya da bu islami hareket, Türkiye'de faşizme ve sömürgeci devlet çarkına, Kürdistan'da sömürgeci boyunduruğa ve emperyalizme yönelen mücadeledir, devrimci-yurtsever güçlerle yana savaşmak istiyorsa veya böyle bir zemine çekilebiliyorsa, bundan ürkmemek, aksine birlikte mücadele için çaba harcamak gerekir. Fakat böyle bir işbirliğinin, iktidarın ele geçirilmesi sürecinde çetin bir iktidar savaşına sahne olacağı nı da unutmamak gerekir.

Hiç kuşku yok ki, İran devriminin deneyimleri bu bakımdan önemlidir. Ama daha da önemlisi, İranlı "komünist" ve ilerici güçlerin, kuyrukçu ve teslimiyetçi politikasıdır. Kanımca, esas ders çıkarılması gereken konu budur. Ve maalesef bugünün Türkiye'sinde de benzer politikalara soyunanlar var. Ancak buna rağmen, İran devrimi, İran Kürdistan'ı kurtuluş mücadelesi için elverişli şartlar yarattı. Bu şartların gereği gibi değerlendirilip değerlendirilemediği ise, ayrı bir tartışma konusudur.

SORU: Büyük Fransız gazetesi "Le Monde"un bir muhabirinin 14.03.1987 tarihli nusha yazısına göre, Tunceli (Dersim) bölgesindeki köylüler, köylerinden göç etmeyi, Kürtlere uygulanan zorunlu bir göç olarak görmüyorlar. Alevi oldukları ve bu nedenle Kürtlerin çoğunluğunu oluşturan sunilerle düşman olduklarını ve kemalist askeriyeyi sunilere karşı bir himaye olarak gördüklerini belirtiyorlar. Dolayısıyla Türkiye'nin batısına göç etmelerini, Kürtlere karşı bir önlem olarak değil, ekonomik durumlarını düzeltmek için iyi bir imkan olarak görüyorlar. Bu doğru mu? Ayrıca suni fundamentalistlerle yapılacak bir işbirliği, Kürt ulusunun alevi,

sunî, yezidi vb. bölünmesini kolaylaştırır mı?

CEVAP: Öncelikle bunu belirtirim ki, Le Monde muhabirinin sözkonusu yorumu, tamamen kasıtlı ve sömürgeci Türk devletinin halkımıza dayattığı yeni sürgünleri aklamaya yöneliktir. Bunu, yorumun kendi içindeki çelişkilerden de anlamak mümkündür. Örneğin, Dersim (Tunceli)'de alevî nüfus ezi-cî bir çoğunlukta. Dersim çevre illerinden gelen bir "sunî" akınına maruz kalmadığına ve bu yöredeki sunî azınlığın alevî çoğunluğa baskı yapması sözkonusu olmadığına göre, Dersimlilerin, tarih boyunca kanlarına giren sömürgeci Türk ordusunun "himayesi"ne sığınmaları için bir neden var mı? Yine ülkemiz boydan boya bir kan ve zulüm deryasına dönüştüren sömürgeci Türk devletinin, gerçekten Kürdistan köylerinin "ekonomik durumlarını düzeltmek istediğine" inanabilir mi? . Hem faşist rejim Türkiye'de, sayıları milyonları aşan işsiz iş, topraksız köylüye toprak "imkanı" yaratmış mı ki, Kürdistan köylülerine sıra gelsin? . Bir an için sömürgeci Türk devletinin "merhamete geldiğini" (!) varsayarsak, sürgüne zorlanan köylülere, dünyanın sayılı zengin ülkeleri arasında bulunan kendi vatanları Kürdistan'da iş ve toprak verilmesi daha doğru olmaz mı? . Sayfalarını sözü edilen muhabir gibi sorumsuz kişilere açan Le Monde'a yönetilmesi gereken sorular çoğaltılabilir. Fakat buna gerek yok. Çünkü herşey çok açık. Yeni sürgünlere tabii tutulanlar, sadece Dersim köylüleri değil, hemen hemen tüm Kürdistan köylüleridir. Ancak Türk devleti, bu işin astarının kumaşından pahalıya mal olacağını biliyor. Bunu bildiği için de, "toplu köyler" adı altında toplama kampları kurmaya çalışıyor. Bu uygulamanın hazırlıklarına, Hakkari, Siirt, Mardin, Tunceli, Bingöl ve Erzincan illerinde başlandı bile. . Ne ki, bu ve benzer "tedbirler", ulusal kurtuluş mücadelemizi engellemeye yetmeyecek, sömürgeciliğin açmazlarını derinleştirecektir.

Asıl sorunuza gelince, Kürt ulusu, alevî, sunî, yezidî vb. ile bir bütündür. Le Monde muhabirinin iddia ettiği gibi, mezhepsel topluluklar arasında derin çelişkiler yok. Sömürgeci devletin tarih boyunca bu çelişkileri canlı tutmak ve çatışma ortamı yaratmak için sürdürdüğü sinsi çabalara rağmen, Kürdistan işçi sınıfı ve emekçi halkı, bağrından, mezhep ayrılıklarını aşan sosyalist, devrimci ve yurtsever örgütler çıkarmıştır. Ve günümüz Kürt toplumunda saflaşım artık, ulusal ve sınıfsal çıkarılara dayanarak bir eksene oturuyor. Bu nedenle, şu ya da bu islami hareketle, sömürgeci boyunduruğa ve emperyalizme karşı muhtemel bir birlikte mücadelenin, ciddi sorunlar yaratması zayıf bir ihtimaldir. Çünkü böyle bir işbirliği, doğası gereği farklı mezhepsel toplulukların inanç özgürlüğünü esas almak, onu ulusal kurtuluşun çıkarılarıyla uyumlu kılmak zorundadır.

SORU: Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP),

özellikle Urfa bölgesinin sosyal gelişmesi ve ulusal kurtuluş savaşı için neler gerektirecek?

CEVAP: Herşeyden önce GAP, tekeli sermayenin yeni fetih hareketinin bir göstergesidir. Diğer bir deyişle, Kürdistan'ın yeni bir tarihsel temelde sömürü ve talan ağı içine alınması olayıdır. 1.8 Milyon hektar alanı sulu tarıma açan ve yılda 22 milyar kw/saat enerji üretecek olan GAP, sadece Urfa'nın değil. Diyarbakır, Mardin, Siirt, Adıyaman ve Antep başta olmak üzere bölgenin, hatta Kürdistan'ın çehresini değiştirecektir. Dah şimdiden bin dönüm toprak el değiştirmiştir, onbinlerce köylü Kürdistan işçi sınıfı saflarına katılmış ve yüzlerce köy halkı toprağından koparılmış ve göçle yüz yüze getirilmiştir. Uluslararası ve Türk tekellerinin, Arap sermaye çevreleri ve Kürt burjuvalarının, bölgede toprak alım işleri ise devam ediyor.

Diğer yandan GAP, bölgede küçük üreticiliğin tasfiyesi sürecini daha da hızlandıracak; Latin Amerika, Asya, Afrika ülkelerinde ve Güney (Irak) Kürdistan'da kurulan çiftliklerin benzerleri için homojen bir yapı oluşturacak, tarım ve sanayi entegrasyonunu hızlandıracaktır. Buna karşı GAP'ın yaratacağı istihdam olanakları, yoksul köylülerin, hatta GAP'la tasfiye edilecek küçük üreticilerin beşte birinin ihtiyaçlarına bile cevap vermeyecek; ekonomik ve sosyal değişmeye paralel olarak çelişkiler hızla derinleşecektir. Dolayısıyla GAP, aynı zamanda "kutuda" yeni barutun toplanmasına ebek edecektir. Ki bu şimdiden bölgeye dalan sermaye çevrelerini, ciddi ciddi düşündürüyor.

SORU: GAP Türkiye-Suriye ve belki de Türkiye-Irak ilişkilerinde bir rol oynayacaktır. Kürt ulusal hareketi, Türkiye'nin, Kürdistan'ı işgal eden başka ülkelerle olan problemlerinden yararlanabilir mi?

CEVAP: GAP'ın, Türkiye'nin bölge devletleriyle ilişkilerini olumsuz yönde etkileyeceği muhtemeldir. Ulusal hareketin, sömürgeci bölge devletleri arasında derinleşen çelişkilerden faydalanması doğal. Ancak duyarlı olmak, tarihimizin bu konudaki ibret verici derslerini bir an için bile olsa akıldan çıkarmamak; yararlanma ilişkisini anti-emperyalist ve demokratik bir zemine oturtmak koşuluyla. .

SORU: Türkiye'nin Irak'a -örneğin Musul vilayetini ilhak ederek- askeri müdahale planları var mı? (Veyahutta, İran veya Suriye'ye) Bu konuda kendi başına mı, yoksa NATO'nun isteği üzerine mi hareket ediyor?

CEVAP: Türkiye'de Musul ve Kerkük'ü işgal etme, İran ve özellikle Suriye'yi hizaya getirmek üzere, hemen hemen hergün yeni senaryolar kuruluyor. ABD ve NATO, Türkiye'yi özellikle böyle bir maceraya sokmaya çalışıyor. Bu, Türk tekeli sermaye çevrelerinin bir kesiminin çıkarlarıyla da çakışıyor. Ve Türkiye'deki şoven kesimlerden onay buluyor. Ancak evdeki hesap pazar uyumuyor. Tür-

kiye, gireceği yerde tutunamayacağını, Kerkük ve Musul'u işgal edeyim derken, hala sömürge olarak elinde tuttuğu Kürdistan'ın en büyük parçasını kaybetme sürecini hızlandıracağını, hatta Hatay'ı bile tartışmak zorunda kalacağını çok iyi biliyor. Ayrıca "sınır ötesi" saldırı operasyonlarında bunu yaşıyor. Bu nedenle, esas mesele konuya ilişkin plan ve senaryolar değil, bunların gerçekleştirilebilmesidir. İşte, kendisini "ali kıranbaşkesen" sanan sömürgeci Türk devletinin açmazı da buradadır.

SORU: NATO ve özellikle F. Almanya'nın Kürdistan ulusal kurtuluş hareketindeki rolü nedir?

CEVAP: Kürdistan, bölgede, basra körfezinden Akdenize uzanan stratejik bir konuma sahip. Özellikle Kuzey Kürdistan, Ortadoğudaki savaş ocaklarına bölgenin emperyalist ve demokratik güçlerine, Sovyetler Birliğine ve egemen devletlere karşı ABD ve NATO'nun saldırı rampası ve Nükleer bir silah deposu haline getirilmek isteniyor. Kürdistanın zenginliği, petrol sorunu ve emperyalist tekellerin Kürdistan'daki sömürü sürecine bizzatıhi katılmaları, ülkenin önemini daha bir artırıyor.

Buna karşın Kürt ulusal hareketi statükoyu zorluyor. Bölgede statükonun bozulması, sadece Türk sömürgeciliğini değil, başta ABD olmak üzere NATO'cu emperyalistlerin ekonomik, askeri ve politik çıkarlarını tehdit ediyor. Dolayısıyla Türk devletinin en yakın dostu F.Almanya, Türkiye ve Kürdistan'daki sömürü sürecine fiilen katılan ve en büyük sermaye grubunu oluşturan F.Alman tekelleri de, sözkonusu tehditten payına düşeni alıyor. Zaten ABD ve F.Almanya başta olmak üzere diğer NATO'cu emperyalistlerin, insanlığın yüz karası faşist Türk cuntasının desteklemeleri ve Kürdistan'da sömürge savaşını yürüten Türk ordusunu modernize etmek için ellerinden geleni yapmaları bundandır. Ki, sözkonusu destek, ulusal hareketin daha da boyutlanması halinde, artan oranda ve değişik biçimlerde kendisini gösterecek; ABD, F.Almanya ve NATO'nun, Türk sömürgeciliği ile olan suç ortakları daha bir bilince çıkacaktır.

SORU: Türk solcularının Kürdistan sorunundaki tutumlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Beraber çalışmak için olanaklar var mı? Böyle bir teşebbüsün yapıldığı "Sol Birlik"e karşı tutumunuz nedir?

CEVAP: Bilindiği gibi Türk solu da bölünmüş durumda işçi sınıfı adına çıkmış birçok örgüt var. Diğer temel konularda olduğu gibi Kürdistan sorununda da farklı politik görüşler var. Ve bunların hepsini burada irdeleme olanığımız yok. Ancak ulusal sorunda, belli kesimlerde sosyal-şovenizmin, diğer bazı kesimlerde faydacılığın henüz tam anlamıy-

la kırılmadığını söylemek mümkün.

Türk soluyla birlikte mücadelenin objektif koşulları var. Kürdistan ve Türkiye halklarının düşmanları ortak. Faşizme, sömürgecilığe ve emperyalizme karşı mücadelenin perspektifleri ise çakışıyor. Ancak Kürdistan ve Türkiye devrimlerinde çakışan asgari paydaların, sol ve yurtsever güçler tarafından yeterince kavrandığını söyleyemeyiz. Bunun kavranması gerekir. Çünkü ortak mücadele, herşeyden önce bir program ve güven sorunudur. Daha da önemlisi, ortak mücadele programı yapılırken onun, yaşamın gerçekleriyle bağının gözardı edilmemesidir. Bu bakımdan, birlikte mücadele önünde henüz önemli engeller var. Önce bunların aşılması gerekir.

"Sol Birlik"(!), bir bakıma miadını doldurdu. Zaten böyle olacağı da belliydi. Ortaya çıkış koşulları, yapılanma biçimi ve program hedeflerinde ifadesini bulan mantık, bunun habercisiydi. Çünkü "Sol Birlik" (!), cuntanın giderek kitlelerden soyutlandığı, değişik toplum kesimlerinde görülen huzursuzluğun kabardığı, yenilgi dönemine tekabül eden sürecin ileriyi doğru bir öz kazanarak gelişmeye başladığı, "liberal" burjuvazinin toplumsal muhalefeti saptırmaya yöneldiği koşullarda ve bölücü bir tavırla ortaya çıktı. Amaç, eğer bir cümle ile ifade edilebilirse, gelişen devrimci sürecin önünü tıkamak, birbirlerine tutunarak yaşamlarını sürdürmek ve burjuvazinin değirmenine su taşımaktır. Bu nesnel gerçekliği, burjuvaziye rağmen burjuvazi için yapılan "Sol Birlik"(!) programında bütün çıplaklığıyla görmek mümkündür.

Ne var ki, buna rağmen, "liberal" burjuvazinin taktikleri kazanılmadı, kazanılmıyor. Dolayısıyla "Sol Birlik"(!) de kağıt üzerinde kalmaktan, daha doğrusu bir gazete çıkarmaktan öteye gidemiyor. Gidemeyecek de. Çünkü Türkiye ve Kürdistan'da işçi sınıfı ve emekçi yığınlar, "burjuva demokrasisi" değil; faşizme, sömürgecilığe, emperyalizme ve tekellerin egemenliğine karşı bir savaşın örgütlenmesini istiyor.

SORU: Kürt ulusal hareketinin başarılı olması için mutlaka, önce parçalar düzeyinde ve sonra da Tüm Kürdistanlı örgütlerin beraber çalışması gereklidir. Irak'da geçen senenin sonlarından itibaren, önceden birbirlerine karşı savaşan örgütler arasında İran yardımıyla-böyle bir birleşme oldu. Bu, Türkiye'deki Kürt hareketi için de sözkonusu olabilir mi?

CEVAP: Gerek parçalar ve gerekse ulusal düzeyde birliğin önemi tartışma götürmüyor. Halkımızın birliğe, devrimci-yurtsever örgüt-

lerin birbirlerine her zamankinden daha fazla ihtiyacı var. İşte Güney (Irak) Kürdistan yurtsever güçlerinin Saddam diktatörlüğüne karşı güçlerini birleştirmelerinde İran'ın rolü olsa bile (ki, olmuştur. Ve bu, ulusal hareketin sağduyusu ile aşamadığı bir zaafıtır.), belirleyici olan söz konusu ihtiyaçtır. Bu yönüyle Güney Kürdistan'daki birlik, özünde ulusal

harekette yeni bir sürecin başladığı anlamına geliyor. Açık ki bu, zaaf ve eksiklerine rağmen ilerici bir adımdır. Görev, bu süreci geliştirmektir.

Aynı toplumsal ihtiyacın ülkemizin en büyük parçasında da bütün şiddetiyle kendisini duyurduğu ve yurtsever konumlarda yer alan tüm örgütlere ciddi ve tarihi sorumluluklar dayattığı bir gerçek. Ancak bu konuda hala aşılması gereken belli zorluklar var. Acil görev, bu güçlüklerin aşılması için çaba harcamak ve özveride bulunmaktır.

SORU: Son zamanlarda Türk sosyal demokrat ve liberal güçleri, artan bir ilgiyle Kürt halkının varlığından ve Kürt probleminin yalnız askeri tedbirlerle çözülemeyeceğinden söz ediyorlar. Bu, Türk burjuvazisinin politikasında belli bir değişimin, örneğin Kürt halkına kültürel özgürlükler verilmesinin işareti midir? Böyle bir politika, Kürt ulusal kurtuluş savaşına ne gibi değişiklikler getirebilir?

CEVAP: Hayır, Türk devletinin "Kürt halkına kültürel özgürlükler vermesi", henüz erken. Ancak Kürt sorunu üzerindeki tabunun kırılması, "problemin sadece askeri tedbirlerle çözümlenemeyeceği" vb. "itiraflar" nedensiz değil. Amaç, faşist yönetimin içinde bulunduğu şaşkınlığı aşmak, kimi "sol"cuların bile toz kondurmadığı eli kanlı Türk ordusunun "kahraman"lığına (!) gölge düşürmemek, devlet olarak ace düşmemeye özen göstermek için, "yeni" politik yaklaşımlarla çok yönlü "tedbirler"e yönelmek ve uzun vadeli bir sömürge savaşına hazırlanmaktır. Ve bunu, yine sözkonusu tartışmalarda, "liberal" Türk burjuvazisinin histerik çılgınlıklarında görmek mümkündür. İşte, "Kürt halkına kültürel özgürlükler verilmesi" sorunu, bu çok yönlü "tedbirler" in bir halkasıdır. Ulusal hareketin daha da boyutlanması sürecinde bu ve benzeri "haklar", sömürgeci barbarlığı "sempatik" göstermek ve onları kurtuluş mücadelesine karşı silah olarak kullanmak için "verilebilir."

Ancak Kürt halkı, kuzu postuna bürünecek sömürgeci canavarı çok iyi tanyor. Irak'da yılların verdiği deneyim var. Kaldı ki halkımız, sadece kültürel haklar değil, en başta kendi vatanında insanca, bağımsız ve özgür yaşamak istiyor. Bağımsız, özgür ve demokratik bir Kürdistan için savaşıyor.

"Kürdistan'da Kapitalizmin Gelişmesi" başlıklı seri araştırma yazımız, teknik nedelerden dolayı bu sayıya yetişemedi. Bu araştırma yazımız, gelecek sayılarımızda devam edecek. Okuyucularımızdan örür dileriz!

Héviya Gel Redaksiyonu

LENİNİST PARTİDE DİSİPLİN SORUNU

" İLKİN PROLETERYANIN DEVRİMCİ PARTİSİNİN DİSİPLİNİNİ PEKİŞTİREN NEDİR? BU DİSİPLİNİ DENETLEYEN, ONA DESTEK OLAN NEDİR? İLKİN PROLETERYA ÖNCÜSÜNÜN BİLİNÇLİ, DEVRİM YOLUNDA FEDAKARLIĞI, KENDİSİNE HAKİMİYETİ, FERAGAT DUYGUSU, YİĞİTLİĞİDİR. İKİNCİSİ, EN GENİŞ ANLAMıyla EMEKÇİ YİĞİNLARA VE İLKİN PROLETERYA KİTLESİYLE, AMA PROLETER OLMAYAN EMEKÇİ YİĞİNLARLA BAĞLAR KURMA YETENEĞİ, ONLARA YAKLAŞMA VE İSTERSENİZ BİR ÖLÇÜDE ONLARIN İÇİNDE ERİME YETENEĞİDİR. ÜÇÜNCÜSÜ, BU ÖNCÜNÜN SİYASAL YÖNETİMİNİN DOĞRULUĞUDUR."

İşçi sınıfının devrimci partisinde disiplin ne anlama gelir? Nasıl sağlanır? Nasıl denetlenir ve nasıl güçlendirilir?

Her örgüt ve partide —örneğin; devrimci-demokrat bir partide veya demokratik bir sınıf örgütünde — az çok bir çeşit disiplin var. Ancak geniş yığınları içine alan ve bu nedenle gevşek ilkelerde örgütlenen bu tür örgütleri, proleteryanın devrimci örgütüyle birbirine karıştırmak, aralarındaki sınır çizgisini unutmak, yanlış ve tehlikelidir. İşçi sınıfı partisinde var olan, olması gereken disiplin, az çok ve herhangi bir çeşit disiplin değildir, olamaz da. Çünkü işçi sınıfı nihayi düşmanı olan burjuvaziye karşı mücadele edebilmesi için demir disiplinli bir partiye ihtiyacı vardır. Bu nedenle leninist partide var olan disiplin, olması zorunlu olan disiplin, işçi sınıfının demir disiplinidir.

İşçi sınıfının devrimci partisi profesyonel devrimcilerden oluştuğu, yapısını sayıca az, ama kitleleri peşinden sürükleyecek dar bir kadro üzerine kurulduğu ve ideolojik birlik temelinde örgütlendiği vs. gibi nedenlerden dolayı yukardan aşağıya doğru örgütlenmesi zorunludur. Demokratik yan, merkezîyetçilikle, merkezîyetçilik te sıkı disiplinle birleşerek merkezîyetçi yan güçlenir. Bu nedenle disiplinin ilk koşulu, tüm üye ve örgütlerin,

üst örgütlerden gelen tüm emirlere kayıtsız şartsız tam tamına uyması ve partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirmesidir. İkincisi, militanlar ve yığınlar önünde açık tartışma ve açık eleştiri. Üçüncüsü, eylemde sıkı birlik, dördüncüsü de parasal kaynakları partiden esirgemesidir. Eğer bu koşullar yoksa, partide var olan disiplin, leninist parti disiplininden çok farklı bir disiplindir.

Leninist partide demir disiplin, eylemde sıkı birliği zorunlu kıldığı gibi, eylemde birlik için de, açık tartışma ve eleştiri özgürlüğü de öylesine zorunlu bir şart olarak öngörüyor. Partide doğal fikir ayrılıkları olabilir. Fikir ayrılığı üzerinde her üye açıkça görüş belirtmelidir. Partide ortaya çıkan sorunlarla ilgili her üye, ilkeli eleştiri hakkını özgürce kullanmalıdır. Elbetteki belli çerçevede ilkeli eleştiri ve açık tartışma partide yasaklanamaz. Ama öte yandan da, partinin eylem birliğini bozucu ve çelik disiplini zedeleyici keyfi davranışlara asla izin verilemez. Demir disiplin, tüm üyelerin bilinçli ve gönüllü iradesinin bir bütünü olduğu ve parti içinde herkesi aynı disiplin ve yasaya bağlı kıldığından tüm üyelere eşit şekilde uygulanır ve pratikte zorunlu bir itaatı gerektirir.

Kuşkusuz demir disiplin zora dayalı olarak oluşamaz.

Bürokratik ve çavuş-er ilişkisi anlamında bir disiplin anlayışı leninist parti ilkelerine aykırıdır. Parti disiplini, üyelerin biliciliği, devrime olan inancını ve partide önu "tıkanmayan" ve "yasaklanmayan" açık tartışma ve ilkeli eleştiri özgürlüğü temelinde ikna yöntemi ile oluşur. Pati-içi demokrasinin önemi buradan gelir. Bilinçli olmayan bir disiplin eninde sonunda yıkılmaya mahkumdur.

Görüldüğü gibi, ancak bilinçli bir disiplin, gerçekten demir disiplinli olabilir. Bir konu hakkında partide karar alınmadıkça farklı görüşler taşıyan ve bunu ileri süren üyeler olabilir. Ama eleştiri tükenip karar aldıktan sonra bu karar bütün üyeleri bağlar ve o aşamada partinin irade birliği ve eylem birliği şart olur. Bu öylesine zorunlu bir şarttır ki, onsuz ne birleşmiş parti, ne de partide demir disiplin düşünülebilir.

Kuşkusuz bir partinin demir disipline kavuşması bir süreç sorunudur ve birçok gerekli koşulun oluşması gerekmektedir. Lenin şu koşulları ileri sürüyor:

"İlkin proleteryanın devrimci partisinin disiplinini pekiştiren nedir? Bu disiplini denetleyen, ona destek olan nedir? İlkin proleter öncüsü-

nün bilinçli, devrim yolunda fedakarlığı, kendine hakimiyeti, feragat duygusu, yığıtlığıdır. İkincisi, en geniş anlamıyla emekçi yığınlarla ve ilkin proleteryanın kitleleriyle, ama proleter olmayan emekçi yığınlarıyla bağlar kurma yeteneği, onlara yaklaşma ve isterseniz bir ölçüye kadar onların içinde erime yeteneğidir. Üçüncüsü, bu öncünün siyasal yönetiminin doğruluğudur; büyük yığınların kendi deneyimleriyle buna inanmış olmaları koşuluyla siyasal stratejinin ve taktiğinin doğruluğudur. Eğer (...) bir devrimci partide bütün bu koşullar birleşmişse, bu partide ve o disiplini yaratmak için gösterilen çabalar boş sözlerden ve yapmacıklardan öteye varamaz." (Lenin, Sol Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı, s.13)

Görüldüğü gibi, bu koşullar yaratılmadan leninist anlamda bir disiplin sağlanamaz. Ancak koşullar da birden oluşamaz. Bunlar ancak uzun çaba ile, sert sınıf savaşımı içindeki deneyimle elde edebilir. Bu nedenle görev, leninist disiplinin yaratılması için bu koşulların hazırlanmasına bilinçlice katılmaktır. Çünkü leninist parti ve onun demir disiplini olmadan proleteryanın gerçek zaferi olanaksızdır.

CHE GUEVARA JI BÎR NABE!

20 Sal berê, di roja 8 ê Oktoberê de ji aliyê hêzên imperyalist ve Che Guevara hat şehitkirin.

Che, herçiqas li boliviyayê hatiye kuştin, ew bi xwe ne Boliviyayî bû. Bî rasti ew ji Arjantinê bû. Lê ji bo wi, welat hemû dinê bû. Ew, di şoreşa Kubayê de bi hemû hunermendiyên xwe ve tekoşinekê gelek mezin û hêja da. Che, yek ji wan kesên seroketiya şoreşa Kubayê bi xwe bû. Piştî şoreşa Kubayê, wi gelek xebatên bê hempa kir û berpirsiyariyên mezin û giranbaha girtibû ser milê xwe. Lê, wi bi enerjîyê şoreşgerî ve dixwest here welatên din ên bîndest, li wir tekoşin bide û berpirsiyariya xwe ya navnetewî bi cih bîne. Bî rasti ji, ew çû gelek welatên kolonî û bîndest. Ji bo azadiya wan gelên bîndest ji tekoşin da. Ew bi vê bawerîya xwe ve ji bo gelê Boliviyayê ji berpirsiyariya navnetewî girtibû ser xwe.

Che, berî çûyina xwe ya Boliviyayê, ji bo tekoşina çekdari bi hîm serokatiya Partiya Komunista Boliviyayê re danûstendin çêkiribû. Lê, wi ji ber du sedeman ew rewşa Boliviyayê ya wê demê, bi çewti têgehîştibû. Sedema yekem, hukumeta Boliviyayê mehekê berî çûyina Che Guevara û hevalbendên wi, li gundan reforma axê çêkiribû. Ji bo vê yekê ji, ew kesên ku ji gerilla re alikari bîkîra bîbûn, xwedanê erd û ji hukümetê re alikari dikir. Sedema duyemîn ji, ya girîng, imperyalîzmê di 1959-an, di şerê dij şoreşa Kubayê de gelek darbe xwaribû û ne dixwest rewşek weki Kubayê disan çêbe. Ji vê têkçûnê ji imperyalîzmê dersekê mezin girtibû. Ji bo vê yekê ji, imperyalîzmê hemû hêz û pisporên xwe ji hukümeta Boliviyayê re pêşkeş kiribû. Ji ber van sedeman Che Guevara û hevalên xwe yê gerilla ji xelkê dûr ketibûn û tevgera wan

izole bîbû. Herweha tevger têkçû û Che Guevara li ser vê têkçûna xwe di 30 Îlona 1967-an de wisa dinivisand:

"Em tû alikariyek ji gundiyan nabinin. Ew hatine guhartin û me ixbar dikin. Eskerê dijmin ji, hîn bi hêz û xurt dixebitîn. Wek din ev me ji, wek meha çûyine. Karê me yê herî girîng niha ew e, ku em xwe şûnda bîkşînin û ji xwe cîyekî parastîne bîbinin. Li Le Paz (heremê Boliviyayê ye) her çiqas rewş xirav be ji, divê em bîkarîbîn bi wan hevalên li wir re têkili deynin. Lê mîxabin li wir ji, hevalên me gelek zerar û ziyar dane.

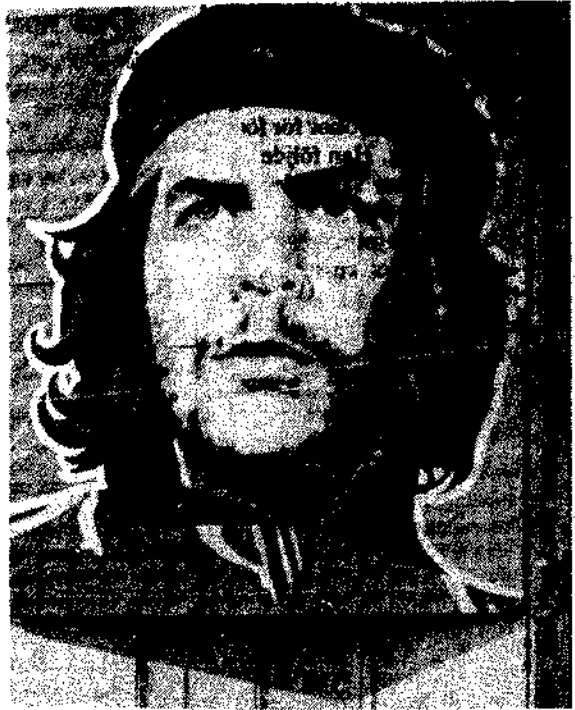
Weki din moralên hevalan di cih de ye."

Belê, piştî heftekê Che dê bihata kuştin. Ji bo imperyalîzmê û oligarşiya Latin-Amerika kuştina Che, serketinekê mezin bû. Lê ji bo azadi û aştixwazên dinê, kuştina Che Guevara wendabûnek gelek mezin bû.

Disan di 7 ê Oktobra 1967-an de Che Guevara di deftera xwe ya biranina rojani de wisa nivisandîye:

"Sae 13.00, şer di navbera gerilla û milîsên Bolivya de destpêkir û pisporên CIA yê bi milîsên Boliviyayê re bû. Şer di nevalek teng ku em fikiribûn êvarê li wir derbasbikin de destpêkir. Dijmin derdora newalê girtibû û em hatin hember hev. Dijmin li ser me gelek dibarand. Disan ji gerilla bi mîrxasiyekê mezin li hember dijmin rawesta û şerkir. Lê em grubek gelek bîçûk bûn."

Di vî şerî de tû kesekî sax li dor Che Guevara nemabû. Li gor doktorek û eskereki Peruyî ku di şer de birindar bîbûn, Che Guevara heta ku ji destê wi hat, hevalên xwe yê birindar radikîr ciheki qewim, ku wan li wir biparêze. Ew doktor di şer de nemiribû, piştî şer

çend roj dure miribû. Li gor gotinên doktor ku ew rastiyeke e, Che Guevara birindar bîbû ji, lê teslim nedibû. Ta ku gulek rastê tîfinga wi hat û ew nikaribû tîfengê bi karbine û guleyên wi ji nemabû. Ew ji dîde xuyakirin, ku dijmin çawa xwestiye Che bi xweşi bigre. Wi gelek gule di jûnyên xwe de xwarî bû ku ew êdî nikaribû pê bireve. Che Guevara li wir hat girtin û birin gundê Higuera ku li wir 25 saet jiya bû. Mexseda ku wi bi saxî girtin û birin ew bû ku, bi êşkence wi bîdîn peyvandin. Lê, ew nikaribûn bi êşkencan tîstek ji devê Che bigrin. Dure serdareke bi serxweşi çûbû ba Che, ku dixwest dilê wi nerm bike û jê çend gotinan bigre. Lê, Che Guevara, bi vê rewşa xwe ya nivmîri, bi cizma xwe li ser û rûyê serdar xîsbû.

Li Le Paz serokwezîr û general Barrientos Ovando û çend serdarên din ên mezin cîvîbûn û biryara kuştina Che dabû.

Iroj her çiqas di aliyê qatîlên Che de neye qebûlkirin ji kuştina Che li gundê Higuera di dibistanekê de û çawa bi êşkence hatiye kuştin têt nasin.

Serokleşker Anderes Slenich û serdar Ayora ku li Pentagon hatibûn perwedekirin

bi talimata Mario Teran kuştina Che bi cih anîbû. Che Guevara, lerezandin û hezandina qetîl ditibû û bi dengê bilind bi qetîl re qiri; "netirse! Bîteqîne!" Qetîlê Che, emir girtibû ku wi ji piştê berbi jêr de lîxîne, ku bîkarîbîn dure nişan bîdîn ku Che, di warê şer de hatiye kuştin. Nûça kuştina Che wek ku di şer de hatiye kuştin, ji awîra gelemperî re hat dayin. Birina ku Che girtibû, pê gelek êşkence da kişandin. Mirina wi, dirêj bû, kuştina Che bi gelek metodên barbar hatibû bi cih.

Divê em Che Guevara, bi kîrînen wi yê li Boliviyayê tenê nehêjinin û şîrove nekînin. Ji ber ku Che Guevara bi rasti ji komunist bû. Hem ji, kesekî zana, pêbawerîhati û şoreşgerî mezin û internasyonalîst bû. Piştî şoreşa Kubayê, di wan şertên dijwar de rolekî gelek mezin û zana listiye. Ew qet ne diwestiya, ji xebatên partiyê heta berpirsiyariya Banka Netewî û ji wir heta karê cotkari, hemaliyê û bi her awayî kar kirîye. Ji ber zanabûn û militaniya wi, ew di nav serokatiya şoreşa Kubayê de ji bo imperyalîzmê û CIA yê mirivê herî senew (tehlîke) bû.

Baş tarafı sayfa 3'te

08.09.1987 Günü Türk Hava Yolları önünde korsan bir miting koyduk. Çeşitli dillerde binlerce bildiri dağıtıldı.

08.09.1987 Günü biz 7 örgüt tekrar bir araya gelerek 12 Eylül'ü protesto için toplandık. Protesto yürüyüşüne karar verdik. Polis izin vermedi. Ayın 12'sinde saat 2'de korsan miting kararlaştırdık. Miting günü polis haber alıp daha önce alanı kordan altına almıştı. Biz 7 örgüt bu kez başka bir semtte korsan miting yapmayı kararlaştırdık. Strassbourg semtinde korsan yürüyüş geçtik. Yürüyüşe 400'e yakın insan katıldı. Faşizmi sloganlar atarak lanetledik, bildiriler dağıttık.

Hêviya Gel
Fransa muhabiri

İSVİÇRE

Faşist sömürgeci Türk cuntasının iktidara **elkoymasının** 7. yıldönümü nedeniyle, bu yıl İsviçre genelinde aşağıda adları

ji रुपel 16-an

ra Tırk re eşkera kırıye. çar salın, kurdên ku moralên wan xırav bûye, ji bo otonomi an serxwebûniya Kurdistanê, ji bo ku em eleqeder bîbin, protestoyên wan ji hukumata İngilîz re dibare. (. . .) Tev agahdariyên ku me stendiye nişan dide ku, bî tarixê kurdan a serbixwe, bî orf û adet û bî qerekerên xwe ve pêwîst e, ku wek kokekê otonomi têkewin ortê. Ji armancên idara me û bî rasti — ne tamam be ji — yek tîşteki ku netica wan bî test ketiye, ji bo vê heremê sistemekê otonom bûye. Ew sistema otonomiya heremi, dê xwe bi xwe idare bike û ji bo hindekariyê bî zimanê kurdi yê nîvisê dibistanên wan hebin. Dîm bî van şertan de çima ev gel teslimê Ankarê bête kîrîn û çima lî wir lî seri lî hîlbijartina gelêri bîxîr? Yê ku vê bijartîne dîxwaze Ankara ye. Tû cari kurdan vê bijartîne ne xwestine. Ev gelê belengaz mana vê gotîne (bijartîna gel) ji nîzane." (end. cilt 1, kitap 1, s.358-359)

bulunan örgütlerle ortak bir protesto platformunu oluşturduk:

Av.Dev-Genç, Kawa, Sol-Birlik, TDKP Taraftarları, THKO (TDY) Taraftarları, TKP-B, Partizan ve Tevgera Sosyalist a Kurdistanê

Protesto mitingini 12 Eylül 1987 tarihinde merkezi olarak Zurich'te yaptık. Mitingten önce Zurich'teki T.C. Konsoloslğunun kapısına "kahrolsun faşist cunta" yazılı bir siyah çelenk bıraktık. Bu eyleme 50-60 kişi katıldı. Miting ve yürüyüş olumlu geçti. Taraflar arasında herhangi bir olumsuzluk olmadı. Bununla birlikte miting ve yürüyüş geçen yıllara nazaran daha yığınsal ve canlı geçti. 1000'in üzerinde bir katılım oldu.

Yürüyüş esnasında, kendi propaganda çalışmalarımızı etkin bir şekilde yaptık. Mitingte Kürtçe, Türkçe ve Almanca dillerinde faşist cuntanın uygulamaları anlatıldı.

Ayrıca Platforma katılan

örgütler Basel, Cenevre ve Zurich'te 12 Eylül ile ilgili paneller düzenledik. Bu pane-

llerde her örgüt temsilcisi kendi örgütünün görüşünü açıkladı.

Komita Hevkariye Rêxistinên Siyasi yên Kurdistanî lî Swêdê Cîvina Xwe Pêkani

Weki ku têt zanin, komita Hevkariye Rêxistinên siyasi lî Swêdê, 6 meh berê ji aliyê 13 rêxistinên Kurdistanî ve hatîbû avakirin. Lî gor destûr û rêbaza Komitê, divê dî 6 mehan de carek weki kongrekê cîvinek pêkbêt û Komita Birêvebir dî vê cîvina ha de bêt hîlbijartin.

Dî roja 11.10.1987-an de, 6 mehiya Komita Birêvebir tije bû. Komite, dî vê mêjuya (tariha) ha de cîvîya û kongra xwe pêkani. Komita Birêvebir, rapora xwe ya xebatê û ya abori pêşkeşi Komita Gîştî kîr. Lî ser rapora xebatê gûftugo (muneqeşe) çêbûn. Bî kurtasi, pêkhatîna Komitê û xebatên wê hêja hatin ditin.

DI PEYMANA LOZANÊ DE PIRSA KURDAN

Wek lî jor ji têt ditin, heytên tirk û ingilîs munaqeşa xwe heyani lî ser koka kurdan kûr û fireh dikin. Helbet wan mafên gelê kurd ne parastine, parastina wi tîştî ji xwe ji wan dîr e. Belam wan dewletên ne dostên gelên kurd bûn. Ew dijmin bûn û lî gor kara xwe dixwestin Kurdistanê carekê dî dî nav xwe de parvebîkin. Ji ber ku axa Kurdistanê dewlemend bû. U bî taybetî petrola Mosilê wan eleqeder dikir. U ji lewre dî Lozanê de, ev yek bû sedema guftugoyan.

Wek dî van guftugoyên jorin de ji têt diyarkirin, dî Peymana Lozanê de, ji mese-la Mosilê re "çareseriyek" nehat ditin. Lê, ji bo sinorê Dewleta Îraqê, lî gor xala sêyem a Peymanê biryar hat stendin û lî gor van biryaran dê dinorên Îraqê û Tirkîyê, piştê peymanê dî nav 9 mehan de, dî nav tirk û ingilîsan de, dê bî aweki "dostani" bête "helkîrîn."

Leşeki wexta bîkeve erdê, lî ser leş teyr û tîlor dîcîvîn û

carnan ji, ji bo parvekîrîna leş ev tey û tîlor bî hevdû nakin. Şer û lec derdixînin. Bazarkîrîna Mosilê ji, ji bo ingilîzan û tirkan tîşteki weha ye.

Lî Kurdistanê Başûr ji 1920-an heta 1930-yî serhîldanên Şêx Mahmut Berzenci û Şêx Ehmed Barzani, bî destên dagerkerên ingilîzan ve hat pelçikandin. Dîsan lî Kurdistanê Bakûr, ji destpêka 1920-an heta 38-an serhîldanên Koçgîri, Şêx Seid, Agîrî û Dersimê, bî destê dewleta kolonyalist a tirk bî alikariya dewletên cîranên kolonyalist ve hatin pelçikandin. Bî sed hejaran kurd hatin kuştin, Kurdistan sero-bîno bû û hwd. . .

Dî sala 1926-an de dewletên Tirk û Ingilîz lî hevdû hatin û lî gor vê lîhevhatîne, bajarê Mosilê dî nav sinorê Îraqê de ma û herweha parvekîrîna Kurdistanê şiklê xwe yê dawî stend. U bî çar perçe.

Heta niha lî ser Peymanên Sewr û Lozanê gelek tîşt hatîne gotin û nîvisandin. Em ditin û lêkolînen burjuvazî û

Bî beşdarbûna Partiya Kurdên Çep lî Suriyê, hejmara endamên Komitê ji 13-an derket 14-an. Ew 14 rêxistinên endamên Komita Gîştî ev in:

Yekiti Niştîmani Kurdistan, Partiya Sosyalist a Kurdistan, Partiya Kurdên Pêşverû lî Suriyê, Partiya Gelê Kurdî lî Suriyê, Partiya Kurdên Çep lî Suriyê, Berey Yekgirtu lî Kurdistanê, Ala Rîzgari, KIP, YSK, TKSP, KUK-SE û Tevgera Sosyalist a Kurdistanê. Rîzgari ji, bî awakî çavne-ri beşdarê cîvîne bû.

Komitê, biryar girt, ku ew rêxistinên Kurdistanî yên ku lî derê Komitê mane, carekê dîn banga wan a beşdarbûna nav Komitê bêt kîrîn.

yên nûnerên wan lî ser wan peymanan lî derek bîhêlîn; dî vi wari de ditin û lêkolînen ku bî ser nav û hesabên "şoresgeriyê-komunistiyê" hatiye kîrîn gelek eceb in. Lî gor wan "şoresgeran", Peymana Sewrê paşverû ye, ji aliye welatên imperyalist ve pêk-hatiye û xwestiye "sinorê netewî ya Tirkîyê" cûda bike, yani bî tabireki dî, parvekîrîna Tirkîyê parastiye; lê Peymana Lozanê tîşteki pêşverû ye û hwd. . .

Lî gor prensîbên lenîzîzmê dî derheqê mesela netewî de, yên ku lî ser navê şoresgeriyê sinorê dewleta burjuvaziyê xwe bîparêzin û mesela gelê bîndest an kolonî ku ji aliye eynî burjuvazî ve hatiye pelçikandin nebinin, ew siyaset ji rêça marksîzmê-lenîzîzmê derdikeve, dîkeve nav xeta şove-nîzmê û sosyal-imperyalîzmê. Pivana lenîzîzmê ev e. Ma gelo pêwîst e, ku mirov zêde tîşteki bîbêje? Bî kurtebirî ber-sîva lenîzîzmê ji bo van "şoresgeran" bes e û pîr e ji.

J1 rupela 5-an

tarihê" ye. Ji bo parastina şeref, qedr û qimeta xwe, ji bo parastin û firehkirina şêla (tewrê) xwe yê ku me di derheqê "qanûna himi" û referandûmê de ajotibûn; divê em li dij dijminê faşist û kolonyalist, şêl û tewrê xwe niha hin ji zelal û diyar bikin. Ev ji, ji bo me wezifekê tarihi ye.

GELÎ KARKER, ZAHMETKEŞ Û GELÊ KURDISTANÊ YÊN GERNAS!

Çavê awîra gelemperiya (efkarê umumiya) cihanê li Kurdistanê ye. Lî gel hewqas hoviti, penahi û jenosida (sürgün û qetliama) dijmin, disan em seri danayinin. Ev berxwedana ji bo serxwebûn û azadiyê, me hin ji payedar û serbilind dike û dewleta Tirk a dest û dev bi xwin ji, hewqas bi tirs, lerz û dudil dike. Lê gor doza Kurdistanê ya ku niha qad û ciye ku qezenc kiriye û têdeye, divê mirov bi aweki vekiri û di her wari de bi dijmin re şer bike.

Ev hîlbijartin, di vi şeri de perçekeke giring e. Şert çiqas zor dibin bila bînin, ji bo tekoşinê ev fersendekê ye. Divê ev fersend di ci de bêt bikaranin. Deng nedin partiyên burju-

vazi û em wan tecrit û teşhir bikin.

Ev ji têt wê manê ku, em vê politika dewleta Tirk a ku li dij gelê me şer vekiriye qebûl nakin. U em li dij vê politika kolonyalist ditin û tewrên xwe diyar dikin. Dewleta Tirk vê şermaqa ha ji zû ve heq kiriye. Divê em fersenda vê şermaqa ha nerevinin.

Ev dê di nav refên burjuvazi de, tovê belavbûn û têkçûnê bavêje. Demagoji û derewên burjuvazi derxe holê û ji awîra gelemperiya cihanê re nûça (xebera) mesajekê nû bide.

U ev şêla me ya ha, dê baweri û hêzekê baş bide tekoşina rîzgariya netewî, jê re imkanên internasyonalist veke. Di nav çîna karkerên Tirkîyê de ji, dê doza tekoşinê ji bo demokrasîyê, bi aweki vekiri derkeve holê. Dê maskeyên serçavên wan kes û hêzên ku bi dûvika burjuvazi girtine, bixe û rîswa bînin.

Divê em dengên xwe nedin partiyên burjuvazi. Û em Ji bo teşhir û tecrita wan bê westan xebat bikin!

TSK

**TEVGERA SOSYALİST A KURDISTANÊ
KOMÎTA NAVENDÎ**

TUTUKLULARLA DAYANIŞMAYI YÜKSELTELİM

Baş tarafı sayfa 6'da

sı gibi.

Bugün Türkiye'de demokrasinin "olmazsa olmaz" koşulu haline gelen politik tutukluların özgürlüğü sorunu kitlelere mal olmuştur. Mücadelenin cezaevinin dışında destekçileri her geçen gün artıyor. Bu nedenle Evren-Özal rejimi, kamuoyunun baskısı sonucu kimi cezaevlerini basına açmak zorunda kaldı. Kapılar bildirimli olarak açılmasına rağmen, içerdeki vahşet gizlenemedi. Tutuklular her türlü tehdite karşın, faşist rejimin kirli çamaşırlarını ortaya döktüler.

Öteyandan politik tutuklularla dayanışma anlamında, ciddi bir diğer çalışmayı da İnsan Hakları Derneği başlattı. 19 Eylül'den başlayarak, İnsan hakları kutlamalarının yapılacağı 10 Aralık'a kadar sürecek olan kampanya, genel afı ve idam cezalarının kaldırılmasını hedeflemiştir. Kampanya süresince, imza toplanacak, panel, miting ve daha değişik etkinlikler gösterilecek. Çok değişik alanlarda ün yapmış kişilerin de katıldığı imza kampanyası, polislin sık, sık engellemeleriyle karşılaşılıyor ve diğer eylemler engellenmek isteniyor. Ancak

kampanya beklenenden de fazla ilgi görüyor. Şu ana kadar 50 bin imza toplanmış durumda. İnsan Hakları Derneği başkanı Av. Nevzat Helvacı düzenlediği basın toplantısında kampanyanın gerekçelerini kısaca şöyle açıklıyor:

1- Verilen mahkumiyet kararlarının büyük bir bölümü işkence altında alınan ifadelere dayalıdır.

2- Bir insanın hayatında uzun sayılabilecek süreli hapis cezaları için temyiz hakkı tanınmamış, bu nedenle adli yanlışlığı oranı büyük boyutlara ulaşmıştır.

3- Sağ ve sol siyasal görüşler arasında ayırım yapılmış, aynı nitelikteki eylemler için, farklı hukuk ölçüleri kullanılmıştır. Çifte standart uygulanmıştır.

4- Salt düşüncelerinden ötürü; işçi, öğrenci, yazar, gazeteci, bilim adamlarının da aralarında bulunduğu binlerce kişi ömre bedel cezalara çarptırılmıştır.

5- Yasal olan bazı eylemler sonradan suç sayılarak yeni suçlar üretilmiştir.

6- Kurulan mahkemelerde doğal yargıç ilkesi ve yargıçların bağımsızlık kuralı çiğnenmiş, tek yanlı yargılamalarla adaletten uzaklaşıl-

mıştır.

7- Yurt içinde ve yurt dışında yaşayan çok sayıda insanımızın bazı hakları türlü nedenlerle ve hukuka ters düşen biçimde ellerinden alınmıştır.

8- 1402 sayılı yasa işletilerek yurttaşlıktan çıkarma ve işten atma gibi işlemlerde çok sayıda haksızlık örneği sergilenmiştir.

9- Cezaevlerinde insanlıkla bağdaşmayan koşullar içinde yaşatılan yurttaşların topluma kazandırılması gerekmektedir.

10- Toplu siyasal suçların temelinde, kişilerin öznel davranışlarının payı azdır; toplumsal yapı değişimlerinin etkisi çok büyüktür; bu kural unutulmuştur.

Ayrıca ölüm cezalarına ilişkin görüşlerini belirtirken Av. Helvacı; "ölüm cezası bir ceza değil, resmi yollarla işlenen bir cinayettir, ölüm cezası dönüşü olmayan bir cezadır." diyordu.

Bu tür çalışmaların hemen akabinde, politik tutukluların özgürleşeceği beklenmiyor şüphesiz. Ancak, bugün Türkiye'de demokratik taleplerin en acili olan, politik tutukluların özgürlüğü sorununu diri tutacak; kamuoyunun günde-

minde kalmasını sağlayacaktır. Kampanyanın seçim dönemi-ne denk düşmüş olması çalışmalara daha bir önem kazandırıyor. Bu çalışmalar, demokrasi adına yola çıkmış burjuva partilerinin, politik tutukluların özgürlüğü konusunda, işkenceler ve işkenceciler hakkında, tavırlarının ne olacağını kamuoyunda açığa kavuşmasını da sağlayacaktır. Yine Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketinin bugün en yakıcı görevlerinden biri olan, tutuklularla dayanışma hareketini geliştirecektir.

Bu tür çalışmaların daha ileri götürülmesi, özgürlük istemini, cezaevlerinde haykıran on binlerce tutuklunun haykırışlarının Kürdistan ve Türkiye'nin en ücra köşesine taşınması, uluslararası platformlarda, gündemin birinci sırasına alınması artık tartışma götürmez bir gerçektir. Devrimcilerin zindanlarda canları pahasına kazandıkları en sıradan insani hakların korunması, kamuoyunun aktif desteğine muhtaçtır. Ayrıca, kazanılması gereken onbinlerce insanın insanca yaşama hakkı ve özgürlüğü bizim en acil görevlerimiz arasındadır. Tutuklularla dayanışma için görev başına!

Baştarafı sayfa 1'de

bugün iktidar partisi olan ANAP kadar devletçidir ve devletin geri yapısını korumak zorunluluğunu duyuyorlar. İktidar mücadelesinde muhalefet partilerine ağır bir darbe vuran seçim yasası karşısında seçimleri boykot kararına yanaşmayan SHP'nin tavrı bu devletçiliğin en son örneğidir. Yine, 12 Eylül sonrası, sayın Ecevit'in, askerleri yıpratmamaya özel bir özen göstermesi, dış dünyaya karşı onları savunur bir pozisyona girmesi, faşizmin tüm zulmüne karşı suskunluğa girmesi, kendi iktidar döneminde dahi Kontr-Gerilla olayını örtbas etmesi, Türkiye'de sosyal demokrat hareketin ne tür bir demokrasi anlayışına sahip olduğunun göstergesidir.

Kürdistan sorununa gelince; ki, bu sorun Türkiye'de, demokrasi anlayışının bir terazisidir. Zira bu soruna çözüm bulunmadan Türkiye'de demokrasinin yaşama şansı yoktur. Bu gerçeğe rağmen sosyal demokrat hareket dahil, tüm burjuva partileri bu konuda gerici ve şöven politikalarıyla adeta övünmekte. Faşist yönetimin bölge valiliğini az bulan Ece-

vit, Kürdistan'la ilgilenecek özel bir bakanlık öneriyor, toplama kamplarının kendi köy-kent projesin kopyesi olduğunu övünç meselesi yapıyor. Hala Türkiye'de "halklar yoktur halk vardır" görüşünden bir adım ileri gitmezken, "SHP'ye komünistler sızıyor" diye ihbar ederken, DSP'nin demokratlığından söz etmek abes olur.

Ecevit yapar da İnönü ondan geri mi kalır? "SHP programını Kürtçeye çevirelim" diyen partilileri parti içersinde yargılıyor, parti binasında Kürtçe konuşuldu diye partililer birbirlerini ihbar ediyor. SHP listesinden aday olmak isteyenlerin en çok "kürtçülük" yanı tartışılıyor. Ve birçok insan bu nedenle listelere alınmıyor. Öte yandan seçim arifesinde Kürt halkının ve Türkiyeli emekçilerin oylarını almak için "Kürt dilinin serbest konuşulması" gibi ne anlama geldiği belli olmayan çıkarıcı bir mantıkla öneriler ileri sürülüyor. Oysa tüm asimilasyon çalışmalarına rağmen hiçbir güç 25 milyon insanın konuştuğu dile konuşma yasağını pratikte uygulaya-

maz. Bu tür yasakları baba İnönü denemiş ve tutturamamıştı.

Sonuç olarak burjuva muhalefet sahnesinde yeni birşey yok. Kürdistan sorunu, Ortadoğu genelinde ve bir bütün olarak Kürdistan özelindeki olumlu gelişmeler sonucu kendisini dost ve düşmana tartıştırıyor. Ve Türkiye'nin tüm devlet kurumları da (iktidar ve burjuva muhalefet partileri de dahil) sömürge statüsünün ömrünü uzatmak için bir takım öneriler sunuyor. Tartışmalar gerici devlet zihniyetinin dışına taşmıyor. ABD'nin M.Ali Birand vasıtasıyla, Türkiye burjuvazisinin önünü açmak için sunduğu öneriler dahi, ancak belirli ağzlarca tartışılabilir. Yani bu, muhalefet partilerinin Kürdistana yönelik demokratik bir çözüm arayışından kaynaklanan bir tartışma değildir.

Seçim dönemine girerken, burjuva politikacılarının tüm ayak oyunlarını, çıkarıcı yaklaşımlarını yakından görmek, demokrasi çığıllıklarının ne anlama geldiğini iyi kavramak gerekiyor. Seçim döneminin yarattığı fırsatı, kitlelerin bu dönemde artan politik duyar-

lılıklarını iyi değerlendirip, hepsinin devletçiliğini, kirli çamaşırlarını, demokrasi anlayışlarını kitleler nezdinde teşhir etmek, faşizme karşı kitle-sel mücadelenin zorunluluğunu bilince çıkarmak gerekiyor.

•••

JI RUPEL 12-AN

Che Guevara, jı bo kes û gelên bîndest û pelçiqin sebolek e. Bı rasti ji, Che dı tekoşina gelên Latin-Amerike de bûye sembolek. Hemû tekoşerên Latin-Amerika, dı şerê diji kedxwariyê, zordariyê, pelçiqandinê û imperyalizmê de Che Guevara jı xwe re kirine pêşeng.

Bı milyonan cıwanên xebatkar û xwendevan bı mêrxasi û şerkariya Che Guevara peyxam (ilham) dıgrın. Xebatên wi yê internasyonalî û militanî jı bo hemû şoreşgerên cihanê bûye wek kaniya baweri û peyxamê.

Herçiqas bû 20 sal ın, ku Che bı fiziki dı nav tekoşina cihanê tune be ji, şoreşgeriya wi ya militanî û internasyonalî dı tekoşin û dilê gelê Nikaragua, El-Salvador, Şili û Kürdistanê de diji û dê biji ji!

ZORUNLU BİR AÇIKLAMA

Hêviya Gel Redaksiyonuna!

Ekte gönderdiğim mektup, haber niteliği taşıyor. Ancak mektubun içeriğinden de anlaşılacağı üzere küçümsenmemesi gereken bir kalpazanlığı açıklıyor. Bu ve benzeri kalpazanlıkların kamuoyu nezdinde bilince çıkarılmasına katkıda bulunacağınız umuduyla. . .

9 Eylül 1987

Zeki Atsız
(sendikacı)

Not: Ekteki mektup yayınlaması dileğiyle Hêviya Gel gazetesine, Toplumsal Kurtuluş, 2000'e Doğru, Yeni Gündem dergilerine ve Cumhuriyet gazetesine gönderilmiştir.

"104 SANATÇI, YAZAR, ÖG. ÜYESİ, SENDİKACI", M. EKMEKÇİ VE CUMHURİYET GAZETESİNE AÇIK MEKTUP

30 Ağustos 1987 tarihli Cumhuriyet gazetesinde, Mustafa Ekmekçi imzalı ve "Yurt Dışından Sesler" başlığını taşıyan yazıyı hayretle okudum. Yazı değişik kesimlerce adeta demokrasi ile özdeşleştirilen referandum olayı ile ilgili. . Ve açık bir sahtekarlığı içeriyor. Dolayısıyla gecikilmiş bile olsa (ki, teknik nedenlerden ötürü belli bir gecikme sözkonusu-

dur), zorunlu bir açıklama gerektiriyor.

Yazıda, "Çoğu sürgün yaşamı sürdüren 104 sanatçı, yazar, öğretim üyesi, sendikacı yurtdışından Türk kamuoyuna bir çağrı yaparak, 6 Eylül'de "Evet" oyu verilmesini istediler" deniyor ve sözü edilen "çağrı" dan pasajlar aktarılıyor; "çağrı"yı yapanlar arasında kimi aydınların, benim ve daha bir yığın "ne idüğü belirsiz" insanın ismi sıralanıyor.

Oysa, herşeyden önce Zeki Atsız olarak benim, böyle bir çağrıdan hiç mi hiç haberim yok. İkincisi ve daha da önemlisi, ben, düşünce ve davranışla, referandum aldatmacasına karşı tutum aldım; referandumda "Evet" ya da "Hayır" oyunun kullanılması için değil, referandumun kendisine Hayır denilmesi için çalıştım.

Ama buna rağmen, böylesine önemli bir konuda, birilerinin, benim adıma düşünce ve tutum belirlemeleri, en basitinden büyük bir ahlaksızlıktır. Bu sorumsuzluğun, hatta kalpazanlığın faillerini açığa çıkarmak ise, ahlaki bir görevdir.

İşte ben, "104 (siz 103 okuyun) sanatçı, yazar, öğretim üyesi, sendikacı" yı, Mustafa Ekmekçi ve Cumhuriyet gazetesini, bu ahlaki görevlerini yerine getirmeye çağırarak yetineceğim. Aksi halde saydıklarımın tümü, bu ahlaksızlığın suç ortakları olmaktan kurtulamayacaklardır.

Saygılarımla!

D1 Peymana Lozanê de

PIRSA KURDAN

Peymana Lozanê, di 24.07.1923-an de pêkhat. Ev peyman, di nav heyetên Tirk û İngilisan de pêk hat. D1 peymanê de, di nav herdû heyetan de mesela ku heri bêtur li ser hat munaqesekirin, mese-la bajarê Mosilê bû. Ji ber ku petrola Mosilê tîşteki giring bû ji bo imperyalîstan û koloniyalîstên Tirkên. Serokê heyeta Tirk, İsmet İnönü bû û ya İngilisan ji, Lord Curzon bû.

İ. İnönü û hevalên xwe, van tîştên jêrin pêşberê Lozanê dikirin:

"İdia ku têt kîrîn, ji bo ku kurd naxwazin bi Tirkên re bijîn qet ji ne rast e. B1 rasti, ev sed sal in, ku herdû gel di warê kok, baweri, daxwaz û jiyane de û di warê orf û adetên xwe de, b1 rêzên şirigati, b1 hevdû ve girêdayine û li gel hev dijîn; dirokê daye nişandan ku kurdan, b1 daxwaza xwe xwestine bikevin bin hukma Tirk û qedera xwe b1 qedera Tirkîyê ve girê bîdîn.

Meclisa Mezin a Netewî ya Tirkîyê, qasi ku ya Tirkên e, hewqas ji ya kurdan e. Ji ber ku nûnerên heqiqî û meşrû yên kurd ketine Meclisa Nete-wî û digel nûnerên tirkên, b1 aweki wekhevi di hukumat û idara welêt de beşdar bûne.

Gelê kurd û nûnerên wî yên ku li jor hatine eşkere kirin, naxwazin birayên wan yên ku li Mosilê dijîn, ji welatê bav û kalê xwe veqetin, ji bo ku bibin asteng lê pêş ve veqetan-dina ha, hazîrîn ku têkevin nav fedekariyekê tevayî."

İsmetê durû, b1 van gotinên

xwe yên jorin, qîma xwe ne daniyan û gotinên xwe weha didomand:

"Wexta em bînen ser şerên dawiyê ku dibêjin kurdan tede baş ser ne kirine, Heyeta Nûnerên Tirk û tevayî qumandar û ordiyên tirk ku di şerê Cihanê û yê serxwebûnê de beşdar bûne, wek wezîfê didin xuyakîrîn û hurmet û qedrê xwe ji bo kurdan didin diyarkîrîn ku, ji bo rîzgariya welêt, gelê kurd fedekari û hizmetên giranbîha nişan dane. B1 taybetî, li hember sultan û hukumata Stenbolê ku niha hatiye ruxandîn (hilweşandîn) û di cephên cûrbe cûr ên Anadolê de ku li hember êrişên dijmin parastin û di êrişên ku Yewnan tede têkçûn, ji bo ku kurd û tirk bigihîn yek armancê, digel hev xebat bikin.

... Li Tirkîyê her dem kurdan, ji mafên hemwelatîyê fêde stendine; di warê siyasî û civakî de, her dem wan yekîti, b1 Hukumata Tirk re kirine û tû wextekê Hukumata Tirk wek hukumatekê biyani qebûl nekîrîne. Parlementerên wan di Meclisa Netewî ya Mezin de hene, di karûbarên hukumat û idarê de b1 aweki aktiv xebitîne.

Di rewşekê weha de, di hukumat û parlamentoyekê de ku ew nîkarîbîn bînen temsîlkîrîn û welatên ku wan ji dûr ve idare bikin, nîkarîn li ser qedera wan tesîreke bikin, kurd di vi zanyariyê de ne.

B1 gotîna ku dibêjin, li heremên ku qaşo b1 gotinê xwedî otonomiyê de ji bo gelan

matên hemwelatîyê û selahîyetê pêknaye, ev koka kurd ku xwedî kokekê bîlind e, tûcar tatmin nake.

Van fikran, ji bo kurdên Mosilê ji, ji bo kurdên ku di heremên din ên di Anadolê de ne ji derbas dibê. . . ." (Lozan Barîş Konferansî, Tutanaklar-Belgeler, Seha L. Meray, SBF Yayınları, cilt 1, Kitap 1, s.348-349)

Li hember van gotinên İnönü, nûnerê İngilîstanê Lord Curzon ji, van tîştên jêrin diparast û pêşberê Konferansê dikir:

"... Niha, em li ser rewşa kurdan guftûgoyan (munaqesân) vekin; min berê ji gotibû ku di nav tevayîya 750.000-800.000 nufus de hejmara wan 450.000 e. Di dirokê de yekemin car e, ku kifş kirine û xîstîne holê ku koka kurdan ji ya tirkên hatiye, ev wesiqe di nav heyeta tirk de hatiye nivîsandîn, heta niha tû kesekî ne aniye eqilî xwe ku ev weha ye. Koka vi gelê tari ye. İsmet Paşa, di binîvîsarekê xwe de yek serkaniyekê daye xuyakîrîn, ku koka kurdan ji eslê Tiran hatiye. Lê, ji aliyekî ve nivîskarên herî pîspor di vê ditinê de nin in. B1 rasti ji, qasi ku ez pê dizanim, tû kesekî vê ditinê rast nabîne. B1 tevayî herkes di noxteyekê de digîje hevdû, ku kurd ji eslê İrani hatine. Kurd zîmanekî İrani dipeyvîn; siyên wan, b1 tevayî ji tirkên cûda ne. Di warê orf, adet û tîkîliyên wan ên bi jinan re ji, ji tirkên tînen cûdakîrîn. Ez di welatê kurdan de mam. Di vi wari de ez ne xwe-

di idiyekî me, ku ez pîspor im; lê digel vê yekê ji, disan ez dikarim şert bigrîm ku herdem ez dikarim kurdekî ji tirkêki cûda bikim. Ger ez ne kor bim, ez yekî tevlihevi yê din nakim. Niha tirk dixwazin li kurdan weki kurdên tirk xwedî derkevin. B1 sed salan li çiyân b1 sere xwe serbixwe jiyane. Kurd li hember her êrişên ku ji Stenbolê hatine, dibêrxwedane. Hukumeta Tirk, li ser kurdîstana Başûr tû wextekê nîkarîbûye otoritekê b1 tesîr avabîkin. Pîrên caran hatiye ditin, ku walîyên tirk nîkarîbûne tîkevin vi welatî. Ji bo ku rêwîtiya xwe hatanî wir bîdomandana, pêwîst diman, ku demên dirêj rawestîn, caran ji ku hatine wir, b1 tenê karîbûne otoritekê b1 qels bikarbinin. . .

... Dema em bînen ser mese-la parlementerên kurd ên li Ankarê, ew çawa natîne hîlbîjartîne, ez b1 xwe ji xwe dipîrsim. B1 raya gel, gelo yek parlementerêk hatiye hîlbîjartîne? ji aliyê herkesî ve tî zanîn, ku tevayîya wan mirovan b1 raste rast hatîne tayînkîrîn û di nav wan de hîneki jê, ji ber ku zîman nîzanî, nîkarîn tîkevin nav xebatên Meclîsê. Ji bo vê yekê li Ankarê ez ne bawer im, ku di diparlemîtoyê de li gor civata kurd b1 idiyekê gran bête temsîlkîrîn.

Ger em bînen ser tîkîliyên tevayî di nav tirkên û kurdan de, herkes dizane, ku kurdan hertîm nerexetîya xwe ji ida-

Dumahlîk rupel 13